

Taxa postală plătită în num. No. 224.716 929.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 10. Telefon: 9-77. Előfizetési árak: Havonta 110, negyedévre 320, fél-évre 660, egészévre 1200 lej. Külföldre: Havonta 1, negyedévre 3, fél-évre 6, egészévre 10 dollár. Hirdetések díjszabás szerint. Az „UJ KELET” az erdélyi és magyar zsidóság egyetlen napilapja. Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmertelen leveleket nem fogadunk el. Kéziratok megőrzését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő, Felelős szerkesztő Jámor Ferenc, Bukaresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31.

Szombat, 1932 jul. 9.

5992. ÉV THAMUSZ 5. XV. ÉV 153. SZÁM

Ara 5 lej

Lausanneban váratlanul létrejött a megegyezés

Julius elsejétől kezdődőleg mind-örökre eltörölték a német jóvátételeket

Ugy Németország, mint Franciaország kölcsönösen lemondott politikai követeléseikről. A keleti jóvátételekre december 15-ig moratóriumot adtak

A Young-tervet egyetlen tollvonással eltörölték

Lausanne, július 8. A békeszerződések óta Európa történetében nem történt olyan forradalmi jelentőségű esemény, mint amilyenről a pénteki késő esti órákban adott hírt a táviró. Közel két hetes, hol reményteljesnek, hol reménytelennek látszó tárgyalások után pénteken délelőtt Lausanneban a hitelező hatalmak és Németország között létrejött az a megegyezés, mely a német jóvátételi kötelezettségeket július elsejétől kezdődőleg egyersmindenkorra eltöröli és Németországot mindössze egy jelentéktelen összegnek, mint a jóvátételek végösszegének megfizetésére kötelezi.

Ez a megegyezés arra hivatott, hogy a végső kétségbeesés örvényében fuldokló Európa népei számára egy új korszakot nyisson meg s a világgazdasági válság nyomorából egy szebb jövő felé vezesse az európai emberiséget.

Bizonyos, hogy a Lausanneban összeült államférfiakat erre a döntő és radikális elhatározásra nemcsak saját belátásuk, hanem főleg annak tudata kényszerítette, hogy az elviselhetetlen nyomor szenvedéseit nyögő tömegek, abban az esetben, ha Lausanneban nem jön létre a megegyezés, a szociális forradalom karjaiba vetik magukat.

A lausannei megegyezés minden bizonnyal alkalmas arra, hogy visszaállítsa a gazdasági bizalmat s a politikai bizonytalanság helyébe a szociális fejlődés gyors, de kevésbé forradalmi lendületét állítsa.

Reméljük, hogy a lausannei megegyezés talán még nem jött későn. Remélni kell, hogy nemcsak a gazdasági élet fellendülését, a nemzetközi pénzügyben nemcsak a bizalmat és a hiteléletet fogja visszaállítani, hanem egyszersmind Németország határain belül megállítja azt a bomlás folyamatát is, mely a hitlerizmus előretörésében jelentkezett s mely egy központi barbarizmus áradatával fenyegette a szociális haladás népének kulturáját és politikai vívmányait.

Nem hallgatható el az a körülmény sem, hogy a megegyezést éppen von Papan német kancellárnak sikerült létrehozni Lausanneban, aki pedig odahaza a reakciót képviseli. Erdemeit azonban ebben az esetben politikai állásfoglalása sem fogja kisebbíteni, annál is inkább, mert ezideig egyetlen német államférfi sem mert a nemzetközi konferenciákon olyan kitaró és gerinces radikálizmussal jóvátételt követelni a Németország ellen elkövetett igazságtalanságokkal szemben.

Különös elismerés illeti meg a világtörténelmi jelentőségű megegyezés létrehozásában Macdonald miniszterelnököt is, aki éjt napot feláldozva munkálkodott a megegyezés létrehozásán.

A lausannei megegyezésnek világtörténelmi jelentőségét nemcsak a gazdasági életre gyakorlható kedvező hatásában kell értékelni, hanem azért is, mert ezzel a megegyezéssel bebizonyítást nyert,

hogy az igazságtalan szerződések igenis nem örökérvényűek s minden igazságtalanság, mely a békeszerződésekben az egyes népeket érte, az erőszak barbár elve nélkül is reparálható.

A lausannei megegyezés sikere most már a leszerelési konferenciát illetően optimistább kilátásokra hangolja az eddig szkeptikus szemléletet. Ha Lausanne, minden akadály és minden ellentét ellenére is sikerülhetett, akkor megvan a mód arra is, hogy a genfi leszerelési konfe-

rencia ugyanolyan radikálisan szakított az Európát megnyomorító eddigi fegyverkezési politikával.

A világtörténelmi jelentőségű konferencián történt megegyezésről alábbi részletes tudósításunk számol be:

A váratlan siker története

Péntek délután három órakor a világ nagy távirati irodái szenzációs hírt röptettek szét a világba. Nem kisebb szenzációt foglalt magában ez a híradás, mint azt, hogy Lausanneban, a még néhány órával is azelőtt fennállott nehézségek és ellentétek ellenére, váratlanul létrejött a megegyezés a hitelező államok és a jóvátételre kötelezett Németország delegátusai között.

Amikor a váratlan szenzáció híre Lausanneban futótűzként elterjedt, az újságírók azonnal Macdonaldhoz siettek, aki lakonikusan a következőket mondta a köréje gyűlt újságíróknak:

— Igen jó híreim vannak az urak számára: a megegyezés létrejött.

Egyidejűleg Herriot francia miniszterelnök is nyilatkozatot adott, amelyben annak az örömeinek adott kifejezést, hogy sikerült a fennálló ellentéteket eliminálni és a lausannei konferenciát sikerrel befejezni.

Egyidejűleg tudomására adták az egybe gyűlt újságíróknak, hogy Papan német kancellár péntek este a lausannei rádióban nagy beszédet fog tartani, amelyet az összes német államok közvetíteni fognak. Papan rádióbeszédében a szenzációs megegyezés összes pontjait ismertetni fogja.

Mi van a megegyezésben?

Később a megegyezés részleteiről a konferencia egyik tekintélyes tagja teljes részletességgel informálta az újságírókat. A megegyezés a következő nagyjelentőségű pontokat tartalmazza:

1. A megegyezést bevezető okmány elején általános jellegű utalás van arra, hogy a szerződést kötő államok kölcsönösen megállapítják, miszerint a jóvá-

tételek semilyen formájukban tovább nem tarthatók fenn.

Ezen ezért a szerződő felek kötelezettségét vállalnak arra, hogy minden ezertől felmerülő nemzetközi kérdésben együttműködésel fognak dönteni és közösen fognak módokat keresni a világválság enyhítésére.

2. A második pont kihangsúlyozza, hogy a szerződő felek elejtik ugy a németek, mint a franciák politikai követeléseit. Németország lemond arról, hogy a jóvátételek eltörléséről szóló szerződésben Németország háborús felelősségének kérdése és a fegyverkezés Németország számára való egyenlővé tétele vita tárgyává tétessék.

Ezzel szemben Franciaország is elejtí azt a politikai követelést Németországgal szemben, hogy a németek ne vehessenek fel olyan problémákat, amelyek a mai statusquo megzavarására vezethetnének.

Franciaország lemond továbbá arról is, hogy Németországra egy meghatározott időre szóló politikai fegyverszünet vállalását kényszerítse.

3. Ami a jóvátételi megegyezés lényegét illeti: Németország a jóvátételek végleges és teljes kiegyenlítéséül egyszer és mindenkorra kétmilliárd 733 millió aranymárka értékű kincstári bonokat bocsát ki, amelyeket két részletben fog törleszteni.

Az első részletet Németország a jelen szerződéstől számított három év múlva köteles kibocsátani egymilliárd aranymárka értékben. A kincstári bonokat a Nemzetközi Fizetések Bankja fogja a piacon elhelyezni, míg a második részletet az első kibocsátás utáni időpontban.

A fizetendő összeg: a Hoover-moratórium idejére eső részlet összege

Ez az egész összeg tulajdonképpen annak az összegnek felel meg, amelyet Németországnak a múlt év július elsejétől ezévi június 30-ig, tehát a Hoover-moratórium idejére kellett volna fizetnie.

Eme összeg befizetésével tehát az 1932 július elsejétől kezdődőleg Németország számára de facto megszűnt minden jóvátételi kötelezettség.

A lausannei szerződésben külön rész tárgyalja a keleti jóvátételek kérdését. A keleti jóvátételekre vonatkozólag a szerződés kimondja, hogy 1932 december 15-ig a konferencia moratóriumot proklamál az összes keleti jóvátételekre.

A szerződéshez ezenkívül még két függelék is csatolnak. E két függelék Olaszországnak és Franciaországnak Nagy-Britanniával szemben fennálló háborús adósságai rendezéséről szól.

A fenti megegyezéssel a Young-terv, mely Németország gazdasági életét olyannyira lezüllesztette, mely a német tömegeket végső kétségbeesésbe hajszolta, a történelem szomorú emlékei közé kerül és mindörökre elveszti érvényét.

Ezzel kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy amennyiben a Young-terv életben maradt volna, ugy Németországnak még ötvenhat évig kellett volna évente ugyanolyan összeget fizetnie, mint amely összeget most egyszer és mindenkorra fizet be a Nemzetközi Fizetések Bankjához a jóvátételek végleges törlése és rendezése fejében.

Nem kétséges, hogy a történelmi jelentőségű lausannei megegyezés Németország gazdasági életének nagy felszabadulását fogja jelenteni.

VILAG TÖKRÉ

Geni és a világgazdasági krízis

Írta: Lord Cecil

A kereskedelem a népek életelixirje. Ha az internacionalis életnek megakad a pénz és áruforgalma akkor az államok lassan elsorvadnak. Ez most történik. Az 1931 év februárjától 1932 februárjáig (közben a dolgok még rosszabbra fordultak) a nemzetközi kereskedelem 50 százalékkal összezsugorodott. A világgazdaságban a kereskedelem 50 százalékos ipari fejlődés mellett épült föl, alapjaiban megrendült és a fele összeomlott. A munkanélküliek száma pedig az utolsó esztendőben 25 millióra emelkedett. Másfelől a népek fölszerelési céljaira évi 900 millió font sterlinget adnak.

Németország fővárosában minden negyedik lakos munkanélküli. A gyakorlati életben nem engedélyezik a külföldi valutával való tranzakciókat. A fizetéseket, a béreket és a nyugdíjakat egyre süllyeszti, az adókat ellenben megkétszerezik és a munkanélküli segélyeket a legalacsonyabb határig szűritják le. Az egymást öldöklő „náci” és kommunisták között a kormány igyekszik a rendet helyre állítani. A pénzügyi összeomlást pedig olyan szűk ségrendeletekkel akarja megelőzni, a melyeknek szigorúsága semmivel sem különbözik az orosz diktatúrától. Ausztria kénytelen adósságait kifizetni: Ápara, ugyszólván megállott. Közép- és Kelet-Európa mezőgazdasági élete önkirement. Magyarország, Görögország és Bulgária nem tudják megfizetni annak a kölcsönnek a kamatait, melyet a Népszövetség segítségével kaptak. Nem tudják megfizetni azért, mert mincse nek abban a helyzetben, hogy devizákat szerezzenek.

Az Egyesült Államokban a munkanélküli háborús veteránok hatalmas hadserege vonult Washingtonba. Mőgötte ujjab nyolc-tíz millió munkanélküli, akik nem tudnak patrióta érzésekre apellálni, mert nem voltak a háboruban. A kongresszus pedig az állami költségvetésnek olyan deficitjével dolgozik, amelyre az Unióban még nem volt példa.

Franciaországban, amely gazdaságilag függetlenebb minden más országtól, az import és export az utóbbi két évben 51 százalékkal esett. A textilipar amelyen Északfranciaország jóléte nyugszik (hogy csak egy iparágat említsünk) ma hat milliárd franknyi árút exportál, szemben a három év előtti kivittel, amely akkor 12,6 milliárd volt. A félmillió textil munkás husz százaléka pedig munkanélküli áll.

Anglia gyapotipara, amely az utóbbi évben az aranystandardtól való eltérés miatt valamelyest megelénkült, ez év elején még mindig 27 százalékos munkanélkülit mutatott föl, szemben a három évvel ezelőtti 12 százalékkal. 1931-ben Anglia szénexportja tizenkétezer tonnával volt kisebb, mint 1930-ban.

1930-al szemben Németország exportja 49 százalékkal esett, importja 66 százalékkal. Az Egyesült Államok exportja 63, importja 58 százalékkal kisebbedett. Spanyolország, Lengyelország, Románia és Kanada, hogy csak néhány példát említsünk, a külföldtől 60-70 százalékkal kevesebbet vásárolnak mint két évvel ezelőtt. Spanyolországban és Magyarországon az exportkereskedelem háromnegyedrészre teljesen eltűnt. Es így megy ez végig az egész vonalon.

A felsorolt számokat a Népszövetség

gazdasági bizottsága publikálta, vagyis olyan emberek, akik országaikban magasarangú felelős állásban vannak. A dolog lényege pedig az, hogy a krízis, amely régebben egyes országokra, vagy egyes államkörzetekre terjedt, ez uttal átfogja az egész világot. A krízis megoldása tehát nemzetközi feladat.

A megoldások közül legáltalánosabb elv: „Mindenki meneküljön, ahogy tud!” Minden kormány, amely kedvezőtlen kereskedelmi mérleggel áll szemben és tudja, hogy nem várhat nemzetközi segítségre, nagy sietségében barrikádokat emel külföldi áruk ellen és a pénzforgalmat egyre korlátozza. Csak az utóbbi hónapokban tizenhat állam — közöttük Anglia — vagy egyes vám tételeket, vagy az egész vámtarifáját fölemelte. Ausztria, Bulgária, Románia, Csehszlovákia, Dánia, Észtország, Németország, Görögország, Magyarország, Lettország, Norvégia, Törökország megtiltotta állampolgárainak a kormányengedély nélkül való valutakereskedelmét. A kormányok célja, hogy saját valutájuk értékcsökkenését megakadályozzák és hogy a nemzeti pénzügyek anarchiáját meggátolják. Más dolgokkal is kísérleteztek. Az arany standardtól való eltérés Angliában és tíz más országban néhány exportáru számára átmeneti könnyebbséget szerzett, azonban a szomszédos országokban nyomban ellenrendszabályok megételére adott alkalmat. Legtöbb kárt a gazdasági háborúban a kontingentálási rendszer okozta, mely szerint bizonyos ipari cikkekkel csakis megállapított mennyiségű áru hozható be.

A modern világ még soha nem kapott olyan szemléltető tanítást arról, hogy milyen céltalan a kísérlet, a gazdasági bajokat elszigetelt nemzeti rendszabályokkal elhárítani. A kétségbeesés nek ez a rendszabálya, amely a dzsungel életére emlékeztet, nem vezethet másra, mint a „nemzetközi élet megfajtására” — ahogy azt a Népszövetség gazdasági bizottságában mondták.

Mi tehát a gyógyítás módja? Angliában, mint mindenütt, a fősulyt a takarékosagra helyezik, hogy ezzel az ipart megkönnyítsék az adóterhektől. Amennyiben a tékozlás megszüntetéséről van szó, ez ellen senki nem tehet kifogást. Azonban ezen túl a gyógyítás már kétes értékű. A közkiadások csökkentése önmagában nagyon gyöngén, vagy egyáltalán semmiben sem élénkítheti meg a világ kereskedelmét. A belga király, az angol miniszterelnök és Hoover megpróbálkozott a krízis megoldásával, Albert király a lausannei konferencián tanácskozó miniszterelnökhöz intézett átiratában nyomtatékosan követeli a vámtarifák lecsökkentését és az államközi forgalmat megakadályozó gátak eltüntetését. A konferencián javaslatot tettek Belgium, holland és a skandináv államok közötti vámegyezményre. Ez az első bátorító lépés és a világbéke barátjainak kívánsága, hogy ez a kezdeményezés követőkre találjon. Ramsay Macdonald más gyógyszert ajánlott. Mindazok az államközi adósságok, amelyek a világháborúban keletkeztek, tűnjenek el. Ez fontos nemcsak azért, mert az adósságok közül néhányan nem tudják előteremteni a szükséges pénzeket, hanem mindenekelőtt azért, mert mind a mai napig nem találtak módot rá, hogy ezeket a hatalmas fizettségeket beillesztéssék a kereset, a kínálat és az árucserének abba a rendszerébe, amely a világ gazdasági életét jellemzi.

Meg vagyunk győződve róla, hogy e kemény gazdasági és pénzügyi megoldások eredménnyel alkalmazhatók. Pontos, sőt legfontosabb politikai gyógyszer, amelyet Hoover június 22-én olyan határozott sággal követelt, a leszerelés — mondotta — a gazdasági gyógyulás felé való uton a legfontosabb tényező. A nemzetközi kereskedelmi kamarának elnöke ugyanezen a véleményen volt. Mert nemcsak arról

Biztos egzisztencia!

Tanfolyamot nyit mérsékelt díjazás ellenében mieder, haskötő és melltartó szakma elsajátítására, az országosan elismert

Rosenzweig Roza cég
Oradea. (Nagyvárad)

van szó, hogy számos ország számára finánciális okokból elviselhetetlenek a folytonos fegyverkezések, hanem arról is, hogy a katonai készülődések fejlesztése és versenyzése az emberiséget megfosztja

A választások frontján

Averescuék az alkotmányosságért harcolnak és nagy választási győzelmet várnak

Gr. L. Trancu-Jasi volt népjóléti miniszter vezeti a néppárti propagandát és nyilatkozik a párt mai helyzetéről

Averescu: a pártvezér nem pártember, hanem államférfiu

Bucuresti-Bukarest, július 8. (Az Uj Kelet tud.) A legaktuálisabb ellenzéki párt a vasárnapi nevezetes nagygyűlés utáni napokban Averescu marsall néppártja. Az Eforiában tartott impozáns népgyűlés elé nagy várakozással tekintettek, mert a néppárt az utolsó napokban a legintranzigensebb álláspontot képviselte és sokan egyenesen

forradalmi megmozdulásról beszéltek. Június 26-án az uralkodó a királyi palota erkélyéről fogadta a nemzeti parasztpárt tömegeinek felvonulását és az ellenzéki pártok, főleg Averescuék ezt a kis politikai elsiklást alaposan kihasználták.

Trancu-Jasi egész héten követelte a sajtóban, hogy az uralkodó, aki nem egy párté, hanem az egész népé, az ellenzéki pártok felvonulását is fogadja.

Az Eforiában heves támadások érték a kormányt és az alkotmány védelmének jelszava alatt magát az uralkodót is félre nem érthető módon aposztrofálták. Konkluzióképpen Averescu marsall kijelentte, hogy nem adja fel a harcot, míg meg nem dönti a „tetszik, nem tetszik rendszert” a „regimul bunului placut”. Ezalatt a még mindig óriási tekintélyű marsall azt érte, hogy nálunk nem a politikai észszerűség, hanem az érzelmi momentumok döntik el, kit biz meg az uralkodó a kormányalakítással. Canillo Cavour-ra hivatkozott, aki azt mondogatta, hogy az államférfi szívének székhelye az agyvelő kell legyen, de Romániában — mondja Averescu — fordítva van, a legfőbb alkotmányos faktor a szívével gondolkodik. Az alkotmányosság most részben helyreállott, nem személyiségek, hanem párt kormányoz, most azonban az ellenzéki harc célja — hirdeti a népszerű marsall — a tiszta és reális alkotmányosság helyreállítása.

„Rossz üzlet buta zsidónak lenni“

Amikor felkerestem Trancu-Jasit, a volt népjóléti miniszter éppen azzal volt elfoglalva, hogy dühösen kidobott egy Rösen nevű zsidó választási ügynököt. Ez a derek regáti hitorsos most alkalmi részvénytársaságot alakított zsidó szavazatok értékesítésére és pártvezérről pártvezérré jár, akiknek kivétel nélkül felajánlja, hogy társaival együtt manifesztumot ad ki a zsidókhöz címelve, amelyben felszólítja őket, szavazzanak erre, vagy arra a pártra. A költségeket és egy kis honoráriumot kér csupán és már kész is a manifesztum, amely lelkes szavakkal toborozza a zsidókat bármelyik párt részére.

Mintát is hozott Rosen, azt a manifesztumot, amelyet éppen most szállít Goga nemzeti agrárpártja részére.

Eppen jó helyen kereskedett vele. Nem mintha Trancu-Jasi elutasítaná a zsidó szavazatókat. Az averescanusok első alvezérét úgy ismerik, mint aki direkt filozofizál, de azt már nem bírta el, hogy pont Goga részére is épp úgy felkínálják a zsidó voksokat, mint neki. Az ötletes Rosen itt ostobának bizonyult, mert amint Trancu-Jasi a Goga-kiáltványt meglátta, összetépte és Rosen urat „esi imediat afara” felkiáltással azonnal kidobta.

Nézzé, szerkesztő ur — mondotta nekem izgalomtól kipirulva — én szeretem a zsidókat. De aki zsidó létére szélhámoskodik és olyan buta, mint ez a Rosen, azt ki kell rugni.

Helyeseltem.

Trancu-Jasi nyilatkozata

A kis intermezzo után Trancu-Jasi a következőkben ismerteti a néppárt állását a választási fronton.

attól a hitétől, hogy a békeszerződések a nemzetközi megállapodások és egyezmények értékálló dolgok, amikre építeni lehet.

Ha a genfi tárgyalások eredménytele-

nek lesznek, akkor Lausanneban sem lehet olyan határozatokat hozni, amelyek tartósan szabályozzák a világ gazdaságának nyugodt menetét. Leszerelés nélkül Európa nem fog tudni boldogulni.

A nagygyűlés a királyi palota elé vonult,

a király megjelent az erkélyen,

a tömeg hatalmasan megjelent az uralkodót. Az uralkodó talpig fehérben, barátságos mosollyal és kézféltéssel többször viszonzta az üdvözlést — és egyszerre elszólt minden szenzációvárást. Hire-hamva sem maradt a „forradalmi megmozdulás” reményeinek, barátságos üdvözlésben állt szemben egymással király és ellenzéki néptömeg, mosoly, derű mindenütt.

Mindenkinek az volt a zérzése, hogy Averescunak az Eforiában elért sikere a királyi palota előtt pillanatok alatt összeomlott.

És mégis Averescu néppártja ma a legjelentősebb ellenzéki párt. Nemcsak a vezér példátlan tekintélye miatt, de azért is, mert ennek a pártnak van az öliberások mellett a legtöbb kormányzási rutinja.

Ez a párt volt a háború utáni 10 esztendőben Ferdinand király híres politikai rotatívájának második tagja és a liberálisok után mindig Averescu jött.

A liberálisok azóta a dinasztikus kérdés körül súlyos hibákat követtek el, nem voltak képesek, de Averescu minden intranzigenciája mellett is — persona grata. Ha még figyelembe vesszük a többszöri kormányzat alatt jól kiépített vidéki párt szervezeteket, meg fogjuk érteni, hogy ez a párt egyike a jövő pártjainak, Averescu a jövő embereinek egyike.

Averescu marsall a népgyűlés után elutazott Beszarabiába, távollétében Trancu-Jasi volt népjóléti miniszter, a párt fővárosi szervezetének elnöke intézi a pártközpont irányítását.

— Soha a néppárt nem volt jobb helyzetben a választásokon mint ma. Az őszinteség és az erő, amellyel ez a párt az alkotmányért küzd, határtalan népszerűséget szerzett nekünk és a szeretet megnyilvánulásának naponta kapjuk tanujelét az ország minden részéről.

— Nagy anyagi áldozatok árán — folytatja — minden megyében letettük a listáinkat és biztosak vagyunk ben-

ne, hogy a régi királyságban és az új tartományokban egyaránt impozáns számú szavazatot nyerünk.

— Én magam például Aradon is lista vezetője vagyok a pártomnak. Ennek a városnak diszpolgára vagyok, talán az egyetlen regáti politikus, akit Erdélyben ilyen megtiszteltetés ért. Eppen most, a választások előtt derült ki, hogy

Erdélyben a legkevésbé ártott meg nekünk Goga kiválása, szervezeteink megerősödtek, Goga emberei pedig már régen a kormánypárton élvezik a peccenyállatot.

— A vasárnapi nagygyűlésünk hatalmas győzelem volt, igazoltuk pártunk nagy tekintélyét. A mi tömegünk, amely a királyi palota elé vonult, abban különbözött a kormánypárt embereitől, hogy véleménye egybehangzó volt a főváros lakosságának felfogásával.

— Hogyan vált be a választási rendszer, miniszter ur?

— Kötünően. Közvetítjük és ahol lehet, orvosoljuk a választási visszaéléseket. Mert képzelje el, mit művelhetnek a falvakban a kormány verekedő kortesei, ha itt a fővárosban a királyi palota kapujában is botrányt provokáltak.

Üdvözlés Erdélynek

— Irja meg az erdélyieknek, hogy üdvözlöm őket, többségeket és kisebbségeket egyaránt. Amit a mi kormányunk és főleg az én minisztériumom tett, főleg Erdély részére hozott áldást. Csak Petrozsényt említem, ahol 1926-ban a munkásság rendezett nekem fátylmenetet.

Talán még lett volna mondanivalója Trancu-Jasinak, de a kora reggeli idő ellenére — 8 óra volt — a néppárt választási vezérének előszobájában már 40–50 látogató várakozott.

Averescu marsall pártja az utolsó hónapokban kétségkívül megerősödött számban és tekintélyben egyaránt. Ez a párt nemcsak hatalomra tör, ennek a pártnak célkitűzései vannak és Averescu marsall — amint maga mondotta az Eforiában — nem tekinti magát pártembernek, hanem államférfiúnak, akinek mindenekelőtt az ország egyetemes érdekei lebegnek szemé előtt.

Ez a párt az új parlamentben a leg-erősebb ellenzéki frakciók egyike lesz.

dr. k. b.

Leégett egy bukaresti szövőgyár

Hatvanmillió lej a kár és 1500 munkás vesztette el a kenyerét

Bucuresti-Bukarest, július 8. Ma délelőtt nagy tűz ütött ki a Soc. Romana p. Industria Bumbacului szövőgyárának a Soseaua Tarcului-n levő gyártelepén. A Banca de Credit Roman érdékkörébe tartozó, 1500 munkást foglalkoztató gyár hatalmas lángokkal kezdett égni, mire kivonult a tüzoltóság Pavid ezredes parancsnok vezetésével. Az oltási munkálatok a gyűlékony anyagok óriási tömege miatt rendkívül nehezen haladtak előre és csak a déli órákban sikerült a tűz továbbterjedését megakadályozni. Oltás közben három tüzoltó megsebesült. Az épület egyik szárnyát sikerült megmenteni. A

kár 60 millió. A gyár 200 millióra van biztosítva.

A tüzvizsgálatot azonnal bevezették, de eddig nem tudták megállapítani a tűz keletkezésének okát. A gyár kénytelen lesz üzemét beszüntetni, miáltal nagyszámú munkás veszteti el kenyerét.

A világ legmodernebb története:

Wells: Nagy Világtörténet. E mű első prima kiadása 2400 lej volt, most könyvnap kiadás 800 oldalon, 300 képpel, 18,5x27,5 nagyságban 130 lej Lepagenál, Kolozsvár. Vidékre utánvétellel, portmentesen. Kérje az olcsó könyvek jegyzékét Lepagetől.

Festetni, tisztíttatni, olcsón és jól csakis az UNIO-nál, Cluj!

Fé

SZO
Taxa
Sighet
Uj Kelet
rupción.
megrendít
elpusztult
szágot me
Népgyűl
zsef mond
A zsi
tudja hán
adat elé
hogy irtso
Közben,
jesedésbe
máramaro
nyáj min
hatalom v
megszerze
S ki tud
háromezer
nelmi fel
Taxa ad
Esztendő
uj urak v
tetését,
taxát és
a szigeti
Tucatot
száma, a
erről a t
szor előb
sirtunk, k
s mindig
nyet elhá
Egy pa
tunk a s
zetőt mi
nünk arr
tenkénti s
reszkedők
Az elm
Amikor
lasztási k
tal.
Mert az
marosban
Amikor
és a liber
lasztásokr
élére egy
rűt, a p
ság, a p
mindanny
tálozták.
Máramar
egy a cer
azzal, hog
Tegység
nyoznak,
ken kifár
kifeküdtek
hogy étvá
maikat ki
A liber
ket rende
Ehes v
helyezni s
voltak osz
Igy rán
rimaris-bi
Hogy ju
az elnök
denkinek,
Bevezet
kenti stoc
a máramar
bizottság
lessége le
megvéden
csak „be
nek aprók
diktált. H
bátran sí
érdekeiért
kierő a h
mukat e
sukban.
Bevezet
Járos-Nist
kezdte irt
delem elle

Taxa ad valorem

Hova tűntek el Máramarosszigeten a maximális ad valorem taxákból befolyt nagy pénzek?

A liberális interimáris bizottság merénylete a szigeti kereskedelem ellen és a „beiratkozott zsidók“

Sighet-Máramarossziget, július 8. (Az Uj Kelet tudósítójától.) „Elvérzünk a korrupción... A zsidóság lételeméi vannak megrendítve. Ha nem akarunk végképpen elpusztulni, kénytelenek vagyunk az országot megtisztítani a korrupciónól.“

Négyülésen hallottam ezt, Fischer József mondta.

A zsidóság (az évezredek során ki tudja hányadszor?) ismét történelmi feladat elé lett állítva. Korrupciónt kell, hogy irtson, ha nem akar elpusztulni.

Közben, míg a történelmi misszió teljesítésébe megy, hangtalanul elvérzik a máramarosi zsidóság. Ez a szerencsétlen nyáj mintha csak azért létezne, hogy a hatalom vámszedői az ő vérrrel és jajjal megszerzett javain gazdagodjanak.

S ki tudja, mi marad ebből a negyvenháromezer zsidó lélekből — míg történelmi feladatát teljesíti?...

Taxa ad valorem.

Esztendőkön át kísért. Valahányszor új urak vették át a szigeti városháza vezetését, előráncigálták az ad valorem taxát és ijesztő mumusnak odatartották a szigeti kereskedők elé.

Tucatot tesz ki azoknak a cikkeknek a száma, amit az utóbbi esztendők során arról a taxáról összeírtunk. Valahányszor előhítkodtak vele, mgayaráztunk, sirtunk, könyörögtünk, fenyegetőztünk — s mindig sikerült ezt a vezetura-szörnyet elhárítani.

Egy parányi jóindulatot mindig találtunk a szigeti városháznál. A város vezetőit minden esetben sikerült meggyőznünk arról, hogy az ad valorem taxa esetenkénti szedése merénylet a szigeti kereskedők ellen.

Az elmúlt esztendőig, amikor Jorga kormányra került és választási kartellit kötött a liberális párttal.

Ha Máramarossziget messzire esik Bukaresttől...

Mert az sem utolsó dolog, hogy Máramarosban „speciális viszonyok“ vannak...

Amikor országszerte a Jorga-kormány és a liberálisok kartelle kizárólag a választásokra szólott, addig Máramaros élére egy tiszta liberális garnitúra került. A prefektus, az interimáris-bizottság, a pretorok és a végrehajtók — mindannyian a liberális gárdából rekrutálódtak.

Máramaros messzire esik Bukaresttől, így a centrumban nem nagyon törődtek azzal, hogy a Kárpátok alján a Nemzeti Bizottság helyett a liberálisok kormányoznak. Ezek pedig, hogy az ellenpéldán kifértek, nagy-mohó étvágyal nekifeküdtek a megye asszisztáló emlőinek, hogy étvágyukat csillapítsák és fáradaikat kipihenjék.

Járos, Nistor, Szongott...

A liberális pártnak váltói voltak, amiket rendezni kellett.

Ehhez választási korteseket kellett elhelyezni s a kocok nagyjában már szét voltak osztva.

Igy ráncigálta elő Mihályi Péter interimáris-bizottsága az ad valorem taxát. Hogy jusson a prefektus bizalmijának, az elnök kortesének, a jóbarátnak és mindenkinek.

Bevezették az ad valorem taxa esetenkénti szedését és merényletet követtek el a máramarosszigeti kereskedők ellen. S a bizottság két zsidó tagja, akinek kötelessége lett volna a kereskedők érdekeit megvédeni, nem segíthettek a dolgon. Ők csak „beiratkozott zsidók“ voltak, akiknek a próbálni kellett azt, amit az elnök diktált. Hétrét görnyedtek ahelyett, hogy bátran sikra szállottak volna a zsidóság érdekeiért és nem volt bennük elég lelki-erő ahhoz, hogy odadobják mandátumukat a merényleten való felháborodásukban.

Bevezették a taxa ad valorem-et és a Járos-Nistor-Szongott nevezetű trió megkezdte irtó hadjáratát a szigeti kereskedelem ellen.

Az ad valorem taxát a „Lege maximul“ nevű törvény alapján léptették életbe. A törvény szerint a város, ha költ ségvetését semmilyen körülmények között nem képes kiegyensúlyozni, kivethet maximális egy félszázalékos taxát a városból ki- és behozandó áruk után.

Az apróbb panaszokat, melyek a taxa inkasszállása során felmerültek, a következőkben foglalhatjuk össze:

Törvényellenesen 5 lejben állapították meg a legkisebb tétel taxáját. Egy 20 lejes tételnél csekély 25 százalékot jelent ez, a törvényben foglalt maximális 0.50 százalék helyett.

Önkényesen és törvényellenesen felfelé kerekítik a tételeket, 11 kiló helyett például 15 kilót tekálnak meg, míg a végösszeg ha 81 lejt tesz ki, — 100 lejre kerekítik.

A tisztviselők gorombák, durvák s aki panaszra akar menni — az egész szigeti város házában süket fülekre talál.

S mindenek fejjében: a rendőrségi asszisztencia. A állomásnál, a vámnál, aki felszáll a vonatra és aki leszáll a vonatról, aki csomagot küld, vagy csomagot kap, azt összefogdossa a rendőrség.

Aki idegen ma Máramarosszigetre jön, az első pillanatban azt a benyomást nyeri, hogy ez a város banditák lakohelye, ahol az embereket a rendőrség veszett ebek módjára összefogdossa.

Világosságot derítünk az ad valorem ügyben

Máramarosszigeten már a választások pergőtűjében is, — az ad valorem taxa áll a kérdések homlokterében.

Özönlenek a panaszok. Mindenki nyög, mindenki kétségbe van esve.

Mint a legfinomabb liszt olyan finom az a por, amelyet az ODOLO fogpép elkészítéséhez használnak. ODOLO fogpép jól tisztít és kíméli a fogakat.

Mi világosságot derítünk ebben az ügyben.

Lapunk legközelebbi számaiban beszámolunk arról a vizsgálatról, amelyet jelen sorok írója — alapos gyanúkok alapján elindulva — a város vezetőségével és a szigeti rendőrség bünyügyi osztályával karöltve levezetett.

Megmutatjuk mennyi haszna volt ebből a városnak és hová tűntek el a nagy pénzek.

Igaz, ehhez a város vezetőségén kívül az ügyészségnek is lesz valami meggyeznie valója...

Schön Dezső.

Jorga megszólalt végre, de egyelőre rébuszokban beszél

„Miért kellett ezért Jorgának elmennie? Ezt Jorga is tudta volna“

Bucuresti-Bukarest, július 8. Jorga, aki távozása alkalmával kijelentette, hogy majd beszélni fog, amikor eljön annak az ideje, a Neamul Románes tegnapi számában már elérkezettnek látja az időt arra, hogy megszólaljon. A volt miniszterelnök kijelenti, hogy minden alkalommal, egy a király előtt, mint miniszter társai jelenlétében hangsúlyozta, hogy ha külföldi kölcsönre

kerülne sor, úgy ő távozik.

Az államnak nem szabad kölcsönökkel megterhelni magát, hanem le kell építenie a fölösleges tisztviselőket. Azonnali fizetést nem tudott adni a tisztviselőknél és a nyugdíjasoknak és ezért otthagya a helyét. Gyalog ment és jöttek utána a megmentők. Hogy mit hoztak, majd rövidesen kiderül. A

Népszövetséghez fordultak segítségért és majd részünk lesz olyan ellenőrzésben, mint Ausztriának van.

Arra a kérdésre, hogy miért bukott meg, a választ majd csak később lehet meg adni és a válasz kérdés formájában fog elhangzani, olyan formán: Miért kellett ezért Jorgának elmennie? Ezt Jorga is tudja!

A kommunisták minden erőfeszítésük árán sem tudták benyújtani jelölő listáikat

Temesváron, Szatmáron és Aradon ravasz trükkökhöz folyamodtak a kommunisták, de nem fogadtak el listáikat. Nem lesz kommunista képviselő

Cluj-Kolozsvár, július 8. (Az Uj Kelet tud.) A választási listák benyújtásának hatánapján a Falusi és Városi Dolgozók Blokkja óriási erőfeszítéseket tett, hogy a törvényszéki épületeket elbarrikádó sziguranca detektívek éberségét kijátszva, benyújtsa a kommunisták jelölőlistáit. Te mesváron, Szatmáron és Aradon azonban bár a listákat rendkívül körülmenyes uton eljuttatták a törvényszéki főnökökhez, azokat részben formahibák, részben pedig a listabenyújtáshoz szükséges pénzüsszeg be nem fizetése miatt a törvényszékeken elutasították.

A temesvári trükkje egy bojjal

Temesváron, mint megirtuk, azokat a kommunistákat, akik a lista benyújtásának céljával jelentek meg a törvényszékeken, letartóztatták és a központi rendőrkapitányságra szállították. A jelölőlistákat azonban nem találták meg az emberknél, miért is a kommunisták cselhez folyamodtak. Délután fél hat órakor egy boj jelent meg a törvényszék épületében, aki az elnökhöz igyekezett. Kezében tekintélyes vastagságú boríték volt, amely azonnal gyanút ébresztett a detektívekben. A bojt a sziguranca őrizetbe vette és a központi rendőrség épületébe szállította, ahol megkezdtek kihallgatását. A boj elmondotta, hogy a Belvárosban egy uccán megszóltotta valaki, aki levelet adott át neki Teodorescu törvényszéki fő-elnökhöz címzve. A fiu megbízóját nem ismerte és nem tudta, hogy a boríték mit tartalmaz.

Ezzel a temesvári dolgozók utolsó kísér

lete, hogy a listát a törvényszék elnökehez eljuttassák, meghiúsult.

Nem kevésbé érdekes körülmények között jutott el az aradi Dolgozók Blokkjának listája a törvényszékhez. A sziguranca az aradi törvényszék épületét is megszállva tartotta. A párt tagjai természetesen nem mertek megjelenni a törvényszéken és itt is trükközni folyamodtak, hogy a listát benyújthassák. Hirsch mikelakai szabó felesége vállalkozott a veszélyes feladatra. Hirschné ruhájába rejtette a listát és a sziguranca közegein keresztül el is jutott az elnöki irodába. Itt Hargot elnök legnagyobb meglepetésére elővette az ikeket és átnyújtotta azokat az elnöknek azzal, hogy a Dolgozók Blokkjának listáját hozta. Az elnök a küldeményt átvette és ekkor Hirschné elhagyta a törvényszék épületét. Az elnök azonban elutasította a Dolgozók listáját, azon a címen, hogy azon nem az aradi választói kerületbe tartozó emberek szerepelnek, másrészt mert a Blokk nem tette le a lista benyújtásához törvényszerint szükséges pénzt.

A szatmári listabenyújtás is érdekes körülmények között történt, de a törvényszék itt sem hiteltesítette a listát. Hatodikán egy ismert kolozsvári ügyvéd jelent meg a szatmári törvényszéken. Az ügyvédet „aki a szatmári lista vezetője, Szatmáron senki sem ismeri és így szabadon sétálhatott be az elnökhöz, aki a listát tőle átvette. Most már a lista letételéhez szükséges 12 ezer lejt is el kellett juttatni az elnökhöz. A sziguranca tudva, hogy ezt a Blokk minden körülmények

között meg fogja kísérelni, rendkívül erős kirendeltséggel szállta meg a törvényszéket. A detektívek minden arra menő embert leigazoltattak. Őrizetbe vettek egy Varga nevű kommunista gyanus szabót, aki a sziguranca bevallotta, hogy egy perces gyermeknek, aki a törvényszéki épületben árusít, egy borítékban átadott 12 ezer lejt, azzal, hogy juttassa el az elnökhöz.

Hová tette a pénzt a perces?

Ennek a vallomásnak alapján a rendőrség letartóztatta a percesfiút aki elmondta, hogy nem tudta mi van a levélben, de nem mert az elnök irodájába belépni, mert a folyosó és az előszoba tele volt rendőrökkel és detektívekkel. Ezért a borítékot a törvényszék félreeső helyének ablakába rejtette el. A sziguranca a perces gyermek utbaigazítása alapján megtalálta a rejtékelyet, ahol a rendőrség megkapta és elkobozta a 12 ezer lejt.

Két erdélyi megyében van letéve a lista

Igy Temesváron, Szatmáron és Aradon a kommunisták három nagyon fontos centrumában a legravaszabb trükkök árán sem sikerült letenni a Dolgozók Blokkjának listáját. Így Erdélyben csak Tordán és Brassóban tettek le kommunista listát és a regátnak egy pár megyéjében, amelyekkel együtt sem lehet lehetősége a Dolgozók Blokkjának arra, hogy a szavazatok kétszázalékát elérje. Ebben az ülésszakban sem lesz tehát kommunista képviselője a parlamentnek.

Féláron! Elsőranguan fest, tisztít ruhákat CZINK, Cluj

Száz román paraszt éltette a Zsidó Párt jelöltjét Románlapon

Zárt egységben áll Máramaros zsidósága a Zsidó Párt mögött

(—) (Dr. Fischer József, dr. Klein Arthur, dr. Fried Abrahám, dr. Kiszelnik Nándor és a zsidó vezetők beszédei a Zsidó Párt szigeti nagygyűlésén) (—)

Az UER pénzzel akarja megvásárolni a máramarosi zsidókat

Sighet-Máramarossziget, július 8. (Az Uj Kelet tud.) Máramaros zsidó népe az idén is méltó marad büszke multjához és minden bizonnyal a mostani választásokon is az összes zsidó lakta vármegyék élén fog haladni szavazatainak arányával. A multkori választásokkal szemben — amikor a legféltelenebb hatósági terrorral kellett megküzdenie — ebben az évben háborítatlanul és minden gátlástól mentesen fog hitvallást tenni a Zsidó Párt és az önálló népi politikai mellett.

„Egy új micvo“

A választási kampány már folyó hó 3-án vette kezdetét a vármegyében. Dr. Fried Abrahám és dr. Kiszelnik Nándor, a zsidó lista jelöltjei Rottenberg József és Appel Dávid társaságában végig látogatták az Iza és a Visó völgyének összes helységeit, ahol a hitközségek rabbijai, előjárói és a helység apraja-nagyja fogadta nagy lelkesedéssel a Zsidó Párt küldöttjeit. Sok lélekemelő és megható momentum kísérte ezeket a látogatásokat, amelyekről hasábokat lehetne összeírni. Rozáliában, többek között, a hitközség dájnya talliszban és tefillinben, reggeli imája közben a templomban fogadta a zsidó jelölteket és könnyes szemekkel héber áldóimát mondott a zsidó lista győzelmére. Dragomérfalván zsufozásig megtöltötték a zsidók a nagy zsinagógát és a hitközség híres rabbija nyitotta meg a gyűlést. „Boldogok lehetünk — mondotta —, hogy egy új micvo szabad gyakorlása jutott osztályrészünkbe. „Sam tasim alecha melech mikerev achecha“. A zsidó lista igazi zsidó testvér választását teszi lehetővé, aki mint a zsidó nép választója és küldöttje fog bennünket az ország parlamentjében képviselni“.

Az UER szombati vásárlásai

Borsán ugyancsak az egész zsidóság várta a zsidó jelölteket és a visói kerületben is maradéknélküli egységben vonult fel a községek és falvak öntudatos zsidósága a Zsidó Párt gyűléseire.

A Zsidó Párt vezetői utközben szereztek tudomást arról, hogy az UER emberei is megérkeztek a megyébe. Azt is megtudták, hogy a szombati napot szemelték ki a falvak „megdolgozására“, amikor is a Zsidó Párt küldöttjei családi körben ünneplik meg a szombatot és így zavartalanul végezhetik el munkájukat a zsidó lakta községekben. Így is történt. Csak hogy már az első lépésnél megbotlottak, mert alig találtak néhány zsidót is listájuk kiegészítésére és a jelölések aláírására. Nagy pénzzel akarták megvásárolni ezeket a szerepekre a zsidókat, ezek azonban nem voltak hajlandók áruba bocsátani lelküket és szilárd meggyőződésüket, ami egészen érthetetlennek tűnt a más mentalitáshoz hozzászokott ueristák előtt. Szombat este, hávdáláh után felkeresték a visói főrabbit, aki, mint ismer-

retes, az elmúlt évben bátor és gerinces határozottsággal lépett fel a hatóságok terrorja ellen és különböző „regáti“ ígéretekkel akarták rábírní őt a szilváskhoz való csatlakozásra. Az önértékes főrabbi azonban kerekén elutasította őket és kedvetlenül kullogtak ki a rabbiházból. Nagy nehézségek árán végül mégis sikerült néhány egészen szürke és jelentéktelen embert megvásárolni arra, hogy az ueristák jelölését vállalja és szegény, éhező zsidókkal aláírati jelöltetésüket. Am itt sem tagadták meg magukat az UER vitézei. A szegény zsidóknak 250 lejelet ígértek fejéknél, ebből azonban csak 50 lejt fizettek most ki és a többit majd akkor, „ha jelöltjeiket megválasztják (!)“ Igy hódít Fildermann Máramarosban..

A máramarosszigeti nagygyűlés

Folyó hó 5-én tartotta meg Máramarosszigeten a Zsidó Párt nagyszabású választási gyűlést a Vigadó nagytermében, amelyet ez alkalommal zsufozásig megtöltöttek a zsidó tömegek. A politikai nagygyűlésen a szigeti zsidóság összes testületeinek vezetői vonultak fel a tömegek élén.

DR. FISCHER JÓZSEF, a Zsidó Párt máramarosi képviselőjelöltje

Dr. Klein Arthur, a megyei tagozat elnöke lendületes megnyitó beszédében örömmel állapította meg, hogy a Zsidó Párt immár az egész máramarosi zsidóságot foglalja magában és rámutatott a párt és a zónálló zsidó politika történelmi elhivatottságára, majd átadta a szót dr. Fried Abrahámnak, a zsidó lista második jelöltjének.

Dr. Fried Abrahám beszéde

Dr. Fried Abrahám bevezetésében kifejti az önálló zsidó képviselet nagy jelentőségét és horderejét. Történelmi példákkal illusztrálja, hogy csak zsidó férfi tudja igazán átérzeni a zsidó problémákat, a zsidó sebeket és fájdalmakat és csak népünk fiaira bízhatjuk egyedül érdekeink és jogaink védelmét. Idézi a máramarosi zsidóság hősiességét az önálló zsidó politikáért és bizton hiszi, hogy az a zsidóság, amely immár egy évtizede áll szilárdan és törhetetlen öntudattal a népi politika frontján, most, ezekben a súlyos időkben, a nyomorok eme borzalmas helyzetében is, hű marad nemzeti tradícióihoz és a legnehezebb pillanatokban sem fogja vásárolni a dóbni nemeseit. A lélekfűrészes próbálkozása meg fog törni ennek a szegény, kenyértelen, de lélekben gazdag és öntudatlan sziklaerős nép mocsoktalan nemzeti becsületén.

A testületek vezetőinek felhívásai

Ezután Weisz Izidor, a Poale Cedek elnöke szólalt fel. Kifejtette, hogy minden zsidónak becsületbeli ügye a Zsidó Pártért való harc, mert csak ennek a pártnak

Dr. Fischer József nagy beszéde

Dr. Fischer József beszédében örömmel állapítja meg a máramarosi zsidóság szeretetéből és ragaszkodásából, hogy teljesítette hivatását népével szemben. Boldogsággal tölti el a zsidóságnak eme egységes felvonulása, amelyben az összes testületek, társadalmi és kulturális csoportok

képviselőit látja együtt, kezdve a szelsojabb agudistáktól a baloldali ifjúságon keresztül az iparosok elnökéig. Hálával tölti el az a tudat, hogy sikerült megteremteni azt a keretet, amelyben világnézetre és mentalitásra való tekintet nélkül minden zsidó egymásra talál a közös zsidó sors feljavításának történelmi akaratában. Ez a Zsidó Párt!

Nem tudom elhinni, hogy Máramaros zsidóinak nemes lelkét, meggyőződését bárki is meg tudná fertőzni pénzzel vagy hamis ígéretekkel. Ez a nagygyűlés élő bizonyítéka annak, hogy a máramarosi zsidóság a legkritikusabb időkben is, vátozatlan lelkesedéssel és igaz megértéssel ragaszkodik az igazi zsidó életéhez és annak jogaihoz. De ez másképp el sem képzelhető. Máramaros zsidósága önmegtagadással és súlyos áldozatokkal ápolja és őrzi meg a zsidó hagyományokat a templomok csarnokaiban, a béth hamidrasban, a chéderek odujában. Egy ilyen zsidóság, amely büszkén elmondhatja magáról, hogy egyetlen egy gyermek sincs az ő soraiban, aki nem szívta volna magát ba Tóránk és bölcs Talmudunk ihletét — egy ilyen zsidóság meg fogja érteni a sorsdöntő idők szavát és egyesült erővel fog sikraszállani az egyetlen zsidó érdekekért, amelyeket nem bízhatunk sem a beiratkozottakra, sem a lélekfűrészekre!

Felhívással fordul Máramaros zsidóságához, hogy miként a legborzalmasabb terror idejében, ugy most is, amikor szabad akarataiból kell sorsa felett döntenie, tartson ki a Zsidó Párt zászlaja mellett és tegyen méltó tanbizonyosságot történelmi elhivatottságáról.

Dr. Fischer József nagyhatású beszédét kitörő lelkesedéssel fogadta a nagygyűlés. A szónokok beszédeikben felháborodásukat fejezték ki az UER megbizottainak korrumpáló és demoralizáló lélekfűrészesi fölött, ami az egész közönségben viharos tiltakozást váltott ki.

(Dr. Salom)

Vigdorovits Izsó nyilatkozik a Zsidó Párt pénzügyi helyzetéről

Cluj-Kolozsvár, július 8. (Az Uj Kelet tud.) A választási kampánnyal kapcsolatban, hogy a Párt pénzügyi helyzetéről információkat szerezünk be, felkerestük Vigdorovits Izsó urat, aki a Párt pénzügyi bizottságának elnöke és ebben a minőségében egyedüli intézője a Párt pénzügyeinek.

— Milyenek a Párt pénzügyi viszonyai? Nem volt-e akadály a pénzügyi a listák letételénél? — adtuk fel a kérdést.

— Mondhatok jót is, rosszat is. A talvali helyzettel szemben az ez évi kétségtelenül egészségesebb és célunk elérését lehetővé teszi. A mult évben néhány héttel a választások előtt öltött először konkrét formát a Zsidó Párt terve és az óriási lelkesedés által a végsőig fokozott áldozatkészség lehetővé tette, hogy az a hatalmas anyagi megterhelés, amit a listák letétele és a propaganda-akció lebonyolítása a pártra rótt, ne je lentsem akadályt annak diadalhoz jutásában. Önzetlen kezek zsrójára nagyszögű kölcsönt vett fel a pártvezetőség — ez a kölcsön még ma is súlyos teherként nehezedik a pártra — és ebből az összegből fedezték a legtöbb megyében az összes választási költségeket. Az ezévi választásoknál, a hitellet meg benulása és megszüntte folytán szó sem lehetett kölcsönfelvételről, — az említett oknál fogva sem és a maximumig emelkedett anyagi krízist mérlegelve, igen sokan pesszimistikus szemmel néztek a listák letétele és az akciók levezetésének elébe. És ekkor mutatkozott meg teljes valóságban a zsidó áldozatkészség. Minden erdélyi megye zsidósága saját erejéből letette listáját és a leg több még a központi költségek viseléséhez is beküldte hozzájárulását. A kolozsvári központnak vannak ugyanis a leg-hatalmasabb kiadásai. Innen adminisz-

A szamosmegyei választási kampány

Dej-Dés, július 8. (Az Uj Kelet tud.) Megirta az Uj Kelet, hogy az elmúlt vasárnap tartotta meg nagyszabású választási gyűlését a Zsidó Párt dési tagozata, amelynek során meleg ünneplésben részesítették dr. Weinberger Manót, a szamosmegyei zsidó lista vezetőjét.

A párttagozat vezetői a hét folyamán a vármegye összes helységeit látogatták meg, ahol osztatlan lelkesedéssel fogadta a zsidóság a zsidó jelölteket. Kedden Románlapon volt nagy politikai gyűlés, amelyen a helység zsidóságán kívül mintegy száz román paraszt is megjelent, akiknek román beszédekben fejtették ki a szónokok a Zsidó Párt programját. Dr. Weinberger Manó beszédét nagy lelkesedéssel fogadták a román parasztszok és hosszasan éltették a zsidó lista vezetőjét.

Magyarlapon a helység rabbijának engedélyével a templomban tartották meg a Zsidó Párt nagygyűlést. Dr. Weinberger jiddisnyelvű beszédében fejtette ki programját és köszönetet mondott a láposi zsidóság egységes ragaszkodásáért. Singer József talmudi citátumokkal alátámasztott beszédében mutattott rá, hogy becsületbeli zsidó kötelesség a zsidó szolidaritás támogatása, majd a láposi ifjúságot hívta fel munkára. Az idő előrehaladottsága folytán Weinberger Jónás már nem tarthatta meg programba vett beszédét és szerdán reggel folytatták útjukat a zsidó jelölteket és meglátogatták a többi falvakat és községeket.

A kisebb helységek után Nagyilondán tartották választási gyűlést, amelyet dr. Weisz Mór orvos nyitott meg szívhöz szóló szavakkal, majd dr. Weinberger Manó szólalt fel. Köszönettel adózik a nagyilondai zsidóság elmúlt évi példás magatartásának és kéri a választókat, hogy most is igaz zsidó lelkesedéssel és öntudattal vonuljanak föl a zsidó lista zászlaja mögé. Végül kifejti az önálló zsidó politika programját, majd Bindiger Abrahám és Singer József tartottak beszédeket. A gyűlés dr. Harstein József ügyvéd nagyszabású beszédével lelkes hangulatban ért véget.

Vasárnap délelőtt 9 órakor Nagyiklodon, 11 órakor pedig Szamosujváron tart nagygyűlést a Zsidó Párt. A zsidó jelölteket a hatóságok sehol sem akadályozták meg munkájukban, sőt teljes támogatásban részesítették őket.

Szamosmegyében 11 párt tette le listáját: Nemzeti parasztpárt, liberális párt, Goga, Jorga nemzeti szövetsége, dr. Lupu, georgisták, Zsidó Párt, gazdasági front, magyar párt, szociáldemokrata párt és Filipescu pártja. (s. j.)

tráljuk az egész tartományi szervezetet és ez óriási összegeket emészt fel. Megfelelő anyagi bázis hiányában sürgős segítségért kellett gondoskodnunk és a vezetőség választása az egyedül lehető megoldásra, egy széleskörű pénzügyi kampány lebonyolítására esett.

Beszervezetünk egy pénzügyi bizottságot. Ennek a bizottságnak a tagjai Kolozsvár legismertebb zsidó tekintélyei, míg az elnöki pozícióval engem tisztelt meg. A munkát azonnal beindítottuk és bizottságunk tagjai, több megfelelő párttag bevonásával páronként elindultak, hogy a pénzügyi alap előteremtéséhez a tehetősebbek hozzájárulását kérjék.

— Meg tudhatnánk talán valami közelebbit az akció eredményéről?

— Számokat éppen nem közölhetek, de annyit mondhatok, hogy a kampány eredménye a legoptimistább várakozásainkat is felülmulta. Olyan óriási áldozatkészség nyilvánult meg az eddig felkeresetteknél, ami lehetővé tette, hogy munkánkat mindmáig akadálytalanul folytassuk. Most azonban pénzkészleteink elfogytak és

ha a napokban beindított újabb akció nem hoz az eddigi részeredményeknek megfelelő összeget, akkor egyszerűen le kell álljunk.

Minden reményünk meg van azonban arra, hogy ez nem fog bekövetkezni, mert számítunk azok áldozatkészségére is, kik eddig nem fizették le hozzájárulásait.

— Megcsappantak az amerikai arany eladások. Londonból jelentik: Az amerikai aranyeladások megcsappantak s a dollár kurzusa az európai piacokon meg szilárdult.

D. R. Ioanitescu szerint a liberálisok előre megfontolt szándékkal gyilkoltak Buzăuban

„Gyászolnak a gyilkosok“ — írja a Dreptatea. Eltűnt a revolver, amely a nemzeti parasztpárti tanácsost leterítette

Bucuresti-Bukarest, július 8. (Az Uj Kelet tud.) A buzăui merénylet körül változatlanul tartanak az izgalomok. A két érdekelt pártban a buzăui eset még mindig élénk vita tárgyát képezi és a liberálist párt épen úgy a kormányra hátrítja át az események felelősségét, mint ahogy a kormánypárt a liberálisokra.

Buzăuban az események után helyre állt a nyugalom. A hatóságok minden óvintézkedést megtettek, hogy a két párt közötti ellentétek ne robbanjanak ki uccai tüntetésekben. Az óvintézkedésekre nem is volt szükség, mert a két politikus halála mindkét tábort mélyen lesújtotta és a gyász napjaiban senki nem gondol manifesztaációkra. A rémtett harmadik áldozata, Neagu kapitány, a halállal vívódik.

Eltűnt a halálhozó revolver

A csütörtökre virradó éjjel a buzăui főügyészen számos kihallgatást foganatosítottak, amelyekből azt akarják megállapítani, hogy milyen körülmények között dőrdült el a volt képviselő revolvere. A szerencsétlen városi tanácsos halála ügyén kijelentette, hogy a volt liberális képviselő lötte le. Ezt látszik megerősíteni a koresmáros vallomása, aki azt a vallomást tette, miszerint a lövés előtt a következő felkiáltást hallotta: Trage Cone Alecu! (Ez volt Bradeanu becéző neve).

A vizsgálóbíró beidézte és kihallgatta Anghelescu volt közoktatásügyi minisztert is, aki azonban nem volt a lövés eldördülésének pillanatában a helyszínen és közelebbit nem tudott mondani. Erdekese, hogy azt a revolvért, a melyet a liberális képviselő használt még nem találták meg.

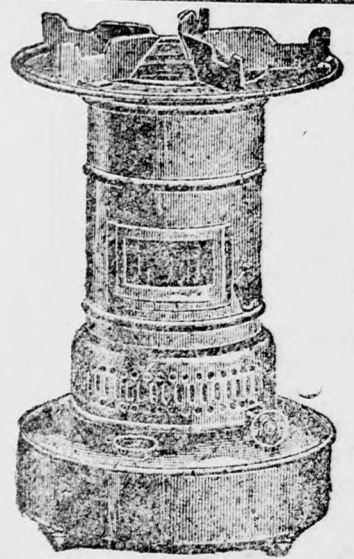
Vizsgálatot indít a kormánypárt

A bukaresti lapok jelentései pártállásuk szerint különböző. A Curentul közli, hogy a nemzeti parasztpárt a párt kebelében is szigorú vizsgálatot indított annak megállapítására, hogy a párt tagjai közül nem-e tehető valaki felelőssé az eseményekért.

Tegnap egyébként Buzăuban a holttesteket is felboncolták. Az orvosszakértők megállapították, hogy mindkét politikus halálos lövést kapott.

Valósággal a csodával határos az, hogy Boianciu ezzel a sebbel még fel tudott menni a törvényszékhez, hogy elégtételt vegyen magának.

Stefanescu főügyész egyébként vizsgálta Bukarestbe és Potarca igazságügyminiszternek jelentést tett a

3 leiert 8 óráig

főz, süt, melegít teljesen szagtalan és füstmentes, nem kell előmelegítés.

Főlerakat:

Moskovits és Társa

Cluj—Kolozsvár, Főpostával szemben

vizsgálat eddigi eredményeiről. Közölte hogy

a nemzeti parasztpárti tanácsos halálát okozó revolver eltűnt.

A Dreptatea éles támadó cikket ír e címmel: „A gyilkosok gyászban“ és megállapítja, hogy

Ducák farizeus módra gyászba-

borították a liberális helyiséget, közben örvendenek, hogy politikai agitációra használhatják fel a szerencsétlenséget, amit ők provokáltak.

Anghelescu buzăui gárdája nem most követte el az első gyilkosságot és a választási krónikák sok véres incidense bizonyítéka Ducák módszereinek.

Bratianu György pártja szenzációs proklamációt bocsátott ki a kisebbségi kérdésről

A gyorgyista liberálisok minden jót ígérnek a kisebbségeknek — a választások alkalmából

Bucuresti-Bukarest, július 8. A Miscarea, Bratianu György lapja mai számában a következőket közli:

A választások természetéből folyik, hogy a kisebbségek is megfelelően orientálandóknak kívánunk. Megragadjuk az alkalmat, hogy alábbiakban leszögezzük a nemzeti liberális párt (gheorghisták) kisebbségi programját.

A liberális párt tekintetbe véve azt a jelentős tény, hogy a román politikai nemzet egy része idegen etnikai származású, amely az ország kisebbségi lakosságát alkotja, hangsúlyozni kívánjuk, hogy egy modern és demokratikus államban a polgárok jogi és tényleges egyenlősége abszolút szüksé-

gesség, magának az államnak az érdekében. Tekintetbe véve, hogy az ország alapvető törvényei magukévé tették a nemzetközi szerződések erre vonatkozó határozatait, kimondva az ország összes polgárai egyenlőségét, a liberális párt az alkotmány alapján áll, amikor ezt hangsúlyozza és amikor megállapítja, hogy minden elnyomás igazságtalan és az állam reális érdekeinek árt. A nemzetiség nem csak etnikai származás, hanem öntudat és akarati eredménye is. Ezen okból a liberális párt vállalta a kötelezettséget, hogy az egyenlőség elvének érvényesítését elismeri és elismerteti. Ezen elven felül a párt a kisebbségi polgárokat úgy te-

Boianciut üldözték

P. Ioanitescu, a nemzeti parasztpárt buzăui elnöke teljes mértékben a liberálisokat teszi felelőssé a történetekért és kijelenti, hogy a támadás elő volt készítve.

Boianciut üldözték az uccán a liberális kortések, úgy hogy bemenekült Pitis korcsmájába. Boianciu másodmagával volt, a liberálisok 30-an követték őt ide, hogy eltegyék láb alól.

Előre megfontolt gyilkosságról van tehát szó és önvédelemről beszélni ott, ahol 30-an állanak 2-vel szemben, neveléses lenne, ha nem volna olyan szomorú.

kinti, mint egy kulturális és vallási probléma alanyait is és el van határozva az ország érdekében, hogy a legteljesebb mértékben támogatja a más etnikai származású és más vallású polgároknak kulturális és egyházi törekvéseit és igényeit. Ugyanazon morális és materiális támogatásban kell az államnak őket részesítenie, mint más polgárait, abban a mértékben, mint az számáruyuknak megfelelően őket megilleti.

(Hangsúlyoznunk kell, hogy ezt a kisebbségi programot nem a Duca-féle öliberális párt, hanem Bratianu György ifju-liberális pártja tette közzé.)

Az árvizkárokkal, az adóárverésekkel és a buzăui gyilkossággal foglalkozott a minisztertanács

Ötmillió lej rendkívüli segítyt kapnak a kolozsvári klinikák

Bucuresti-Bukarest, július 8. A kormány csütörtökön este minisztertanácsot tartott, amelyen Vaida elnökölt.

A pénzügyminiszter expozé tartott a pénzügyi helyzetről, rámutatva arra, hogy az egész vonalon a javulás kétség telen jelei mutatkoznak.

Pop Ioan belügyi alminiszter beszámolt az árviz sújtotta vidékeken szerzett tapasztalatairól. Javaslatára a minisztertanács felhatalmazta a pénzügyminisztert, hogy a következő árviztől kárt szenvedett megyék: Arad, Lapusna, Jasi, Tecuci és Putna nyugdíjasainak és tisztviselőinek júliusi illetményeit már most, előzetesen folyósítsa.

A termés értékesítése érdekében elhatározta a minisztertanács, hogy a szövetkezeteknek kiutalja a hadsereg, ve-

lők szemben fennálló adósságának egy részét, összesen 110 millió lejt, hogy így módot nyujtsa a falusi szövetkezeteknek a gazdák vetőmellátására s a hadsereg részére szükséges gabonakészletek megvásárlására. Együttal kiutalják a hadseregnek szállító gyáraknak és vállalatoknak és az állammal szemben fennálló követelések első részletét, hogy megakadályozzák a gyárak munkabezüntetését és a munkanélküliség terjedését. Az így, az általános gazdasági helyzet javítására fordított összegek 225 millió lejt tesznek ki, de ezenkívül kiutalnak külön 25 milliót a hadseregnek a posztógyárakkal fennálló adósságainak törlesztésére is.

A pénzügyminiszter jelentése alapján a minisztertanács újlag figyelmezteti

a pénzügyi adminisztrátorokat, hogy az adóalanyok legszükségesebb és elsődleges fontosságú ingóságait nem szabad lefoglalni és elárverezni és azokkal az alantassal közveggel szemben, akik a szigorú tilalom dacára elviszik az adófizetők ruháit, szigorú szankciókat fognak életbeléptetni.

Ezután Potarca igazságügyminiszter beszámolt a buzăui eseményekről és közölte, hogy a véres tragédiában részese ket letartóztatták. A kormány sulyt helyez, hogy ebben az ügyben a vizsgálat a legrövidebb időn belül befejeződjék.

A minisztertanács ezután elhatározta, hogy megfelelő intézkedéseket tesz a választóknak a szavazóhelyiségekhez vasúti szállítása érdekében.

A magyar részről a romániai faexporttal szemben foganatosított intézkedések ügyében a végső döntés előtt a kormány kikéri a kompenzációs pénztár állásfoglalását is.

Végül elhatározta a minisztertanács, hogy a kolozsvári egyetemi klinikák továbbműködésének lehetővé tételére 5 millió rendkívüli hitelt utal ki, amely havonta 1 millió részletekben lesz felvehető.

A minisztertanács este 11-kor ért véget.

— Operaelőadás a szabadban. Bécsből jelentik: A bécsi Népepera vasárnaptól kezdve a szabad ég alatt tart előadásokat. Műsorán a Pillangókisasszony Crmen, Parasztbecsület, Bajazzo és a Cigánybáró szerepel.

Kontároktól óvakodjék mindenki a saját érdekében!

„CRISTAL“

olcsón, szakszerűen

fest és tisztít CLUJ

Szovata fürdőn a meroi- vásárhelyi farkas keser vendéglő megnyílt! Olcsó árak!!!

IRÓK ÉS IRASOK

A zsidó nép szokásainak tára

(Ócar kol minhagé Jesurun)

— A. E. Hirschowitz művének negyedik kiadásához. —

Minden népnek vannak szokásai, melyek együttvéve hozzájárulnak azon sajtóságos formáknak kialakulásához, melyekben azon nép mutatkozik és amelyek megkülönböztetik őt a többi népektől. A szokások a nép lelkéből erednek és mint ilyenek, csaknem oly fontosak, mint a népek egyéb közös produktumai, amelyek ama népnek jellemző vonásait adják és amelyekről semmilyen nép le nem mondhat.

A szokások között lehetnek olyanok, amelyek tetszetősek a szemnek, lehetnek olyanok is, amelyek az első pillanatra érthetetlenek más nép fiainak: egy azonban biztos, és ez az, hogy minden népnél fontos, hogy szokásai mellett kitartson. Mert a szokások szerint kifejlődött életmód képezi azon lelki folytonosságot, amelyben egyik generáció a másikat követi. És valamint a nyelv, a vallás, a kultúra és a közös múlt, úgy a szokások összessége is egyike azon fontos tényezőknél, amelyek az illető népnek fennmaradását biztosítják.

Ha pedig minden népnél fontos, hogy örökölt szokásaihoz ragaszkodják, úgy hatványozott mértékben fontos az a zsidónál, mert a zsidó nép — szétszórdottsága következtében — minden más népnél inkább van kitéve azon veszélynek, hogy jellegzetes szokásait elveszítse és hogy más népek szokásait átvegye. Márpedig nincsen szokás, amely ne volna szép vagy legalább érdekes, ha azon nép fiait élnek vele, amelynek körében azon szokás kifejlődött — mert minden szép, ami eredeti és jellemző egy bizonyos népre — de nincsen groteszkebb, a jóízűségtől mentes mint ha egy nép egy más nációnak szokásait majmolja.

Különösen fontosak a zsidó szokások már azért is, mert leggyakrabban zsidó történelmi vagy zsidó törvényi háttérük van.

A zsidó nép mögött óriási, több ezeréves múlt húzódik meg: népünket sok öröm és mégtöbb bánat érte és mind-ezek szokásainkban is visszatükröződnek. Népünk törvényei is oly természetiek, hogy azok az élet minden megvíváulását behálózzák és így természetes, hogy az ama törvények szerint berendezett élet különféle szokásokat termelt ki magából. Sok zsidó szokás tehát a zsidó törvényben leli forrását. Azért áll fenn azon szentencia, hogy „A zsidó szokás: törvény.”

A héber irodalomban több oly jeles művet találunk, amely a zsidó szokásokat összegyűjtötte. Ezen gyűjteményes munkák több szempontból fölülte fontosak. Elsősorban megőrzik és megőrkítik továbbá egységesítik és általánossá teszik a szokásokat. Egyike a legsikerültebbeknek ezen művek közül A. E. Hirschowitznak „Ócar kol Minhagé Jesurun” című műve, amely most érte el negyedik kiadását. Ezen tény egymagában bizonyítéka annak, hogy a mű a héber közönség körében nagy rokonszenvre talált.

Hirschowitz 430 oldalra terjedő, hatalmas művében összegyűjti az általa fölkerült összes zsidó szokásokat és alfabetikus sorrendben elhelyezi azokat. A tartalomjegyzék egymagában 40 oldalra terjed.

Szerzőnk módszere, hogy előbb leírja a szokást, aztán megmagyarázza okát, célját, eredetét, amely néha évezredek múlttal bír. Ep ezért rengeteg oly szokás is el van terjedve, amelynek magyarázatát már rég elfelejtették. A későbbiek persze odaigyekeztek, hogy a szo-

kásnak többféle magyarázatára is akadunk a töbezeréves héber irodalomban. Szerzőnknek kitűnő vonása, hogy nem akar saját maga a szokásoknak magyarázatokat kiereszkolni, csak-hogy valami újat mondjon, hanem szerényen a háttérbe vonul és a régi, elösmert szerzők műveit kutatja át és azoknak véleményét írja le könnyed, rövid és világos stílusban, megjegyzésvén nyomban a forrást is, ami fölülte fontos az elmondottak megbízhatósága szempontjából. Emeli a mű értékét az

is, hogy a kitűnő szerző — noha a „Tal mud és fegyverhordozóinak” iskolájában nevelkedett, mégis ösmerte a modern módszereket is és utóbbiaknak eleget téve, minden megemlített — k. b. 200 — mű szerzőjének rövid életrajzi adatait is megadja értékes szelvényzeteiben.

A nagyértékű mű külsőleg is megfelelő köntösben, pompás papíron, gyönyörű nyomásban jelent meg D. Frenkel (Wien, Postamt 37. Fach 40.) kiadásában. *Fleischer Lipót*

A Hermes menetlegyiroda nyári tanulmányutazásai

Gyermeknyaralattási akció az Ad-ia partján

Az a nagy érdeklődés és osztatlan tetszés, mellyel a nagyközönség olcsó külföldi utazásainkat kíséri, arra készítette a Hermes menetlegyirodát (Cluj és Brasov), hogy egy újabb olcsó kirándulást kapcsoljon be. Ezidén újabb munkaterülettel egészítettük ki munkásságunkat. Gyermeknyaralattási akciót szerveztünk, mely módot nyújt arra, hogy részt vevő gyermekek igen olcsó áron tanári felügyelet mellett a dalmát tengerpart legszebb helyén: Szelcén (Cirkvencia mellett) üdülhessenek, mely nyaralóhely sekélyvizű, bársonyos homokstrandjánál fogva kitűnően alkalmas gyermekek számára.

Ezt az olcsó adriparti nyaralást igénybe vehetik a gyermekek hozzátartozói, akiknek kitűnő elhelyezéséről és ellátásáról a legmeszebbben is módton történik a gondoskodás.

Újabb közölkjék a nyári kirándulásaink programját:

Julius 19—27 (9 nap). Susák, innen 7 napos hajót a dalmát tengerpart mentén. Sebenico—Trau—Spalato—Ragusa—Cattaro—Arbe érintésével Cirkvenciába. A hajót tartama alatt napi négyszeri bőséges étkezés. Susákon egy napos tartózkodás jó polgári szállóban. A hajóton minden városban néhány órai idő áll rendelkezésre a városok megtekintésére. Költség 5800 lej. Ugyanez a hajón I. osztályban 900 lej többet.

Julius 17—27 (11 nap) Prága—Drezda—Meissen—Berlin—Lipsee. Költség 5300 lej. Az összes városokban jó polgári szállókban elhelyezve. Budapesttől Prágáig és vissza Budapestig gyorsvonat és Prágától Berlinig és vissza autóbuzson való utazás, az Érchegegyesen keresztül és visszafelé szász Svájcban.

Julius 31—aug. 21 (22 nap). Nyaralás mellett. Gyermekek részére napi ötszöri bőséges étkezéssel, utiköltséggel együtt (gyorsvonat III. oszt.) 4800 lej. Felvétel részére elsőrendű penzióval 7250 lej. Esetleg, ha 20-as csoportot tudunk július hó közepére összeállítani, akkor arra az időre lehetne a nyaralást megkezdeni.

Aug. 1—8 (8 nap). Párizs. Költség 6900 lej, esetleg két nappal meghosszabbítható a párizsi tartózkodás, ára 580 lejfel több. A visszautazás egyénileg történik

45 napon belül. Odautazás Németországon át, visszafelé Svájc és Ausztrián keresztül.

Aug. 7—17 (11 nap) Prága—Drezda—Meissen—Berlin—Posdam—Lipsee. Költség 5300 lej.

Aug. 11—24 (14 nap). Hajókirándulás Velencétől Genováig az álmhajón. Utirány: Velence, Brioni, Abbázia, Zára, Siracuza, Palermó, Nápoly, Viareggio, Rappaló, Genova. A hajó egyes városokban kiköt és mindenütt hosszabb idő áll rendelkezésre a város megtekintésére. Velencében a Lidón 2 napos tartózkodás Genovában a csoport feloszlik, innen a visszautazás tetszészerinti időben egyénileg történik többszöri utmegszakítás lehetőségével. A hajón napi négyszeri bőséges étkezéssel 7350 lej. Erre az utra a nagy érdeklődésre való tekintettel csak július 10-ig fogadhatunk el jelentkezőket. A jobb kabinokat a jelentkezés sorrendjében lehet elfoglalni.

Aug. 21—31 (11 nap) Prága, Drezda, Meissen, Berlin, Posdam, Lipsee. Költség 5300 lej. A németországi utazás részletei, mint az előző.

Aug. 21—szept. 11. (22 nap). Nyaralás Szelcén. Lásd előbbi. Gyermekek részére 4800 lej és felnőttek részére 7250 lej. Seleei nyaralás részletei, mint az előbbinél.

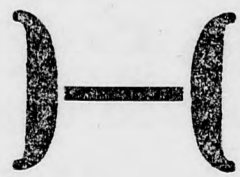
Aug. 24—31 (8 nap). Bécs (oda és vissza hajón.) Diákszállóban való elszállás 1200 lej, polgári szállóban való elhelyezés 1650 lej.

Szept. 5—12 (8 nap) Párizs. 6900 lej. 2 nappal meghosszabbítható a párizsi tartózkodás és ára 580 lejfel több.

A fent jelzett árak Budapesttől—Budapestig értendők, benne foglaltatnak a következők: Szálloda, szállodai adók, borralalók, reggeli, ebéd, podgyászszállítás az állomástól a szállodáig. Az egyes városokban a belépődíjak, autójáratok, kirándulások külön fizetendők, azonban egy összegben és megválthatók igen mérsékelt áron.

A fenti kirándulások mindegyikére valószínűleg beküldése mellett felvilágosító tással szivesen szolgál a Hermes menetlegyiroda és pénzváltóüzet Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. és Brasov Kolostor ucca 3.

Váltsa ki sürgősen választói igazolványát!

Ez a Zsidó Párt jele! A zsidó egység szimbóluma! Minél nagyobb ez az egység, annál súlyosabb a zsidó képviselőt ereje.

Minden zsidó önmagát becsüli meg, amikor a zsidó listára adja szavazatát!

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A Magyar Színház heti műsora Szombaton este pont fél 10 órakor: Bajor Gizi és Cs. Aczél Ilona vendégjátéka. „Azra”, Szép Ernő mesejátéka. Leszállított helyárrakkal. Sorozatszám 258.

Színház-Mozgó műsora

Szombaton fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor: Vasárnap fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor: Hétfőn délután fél 4, fél 6, fél 8 és este fél 10 órakor utoljára!

Minden idők legmonumentálisabb hangos filmreke: Sodoma pusztulása, a főszereplőkben: Lucy Dorian és Várkonyi Mihály. Új hangos hirdető. Helyárak: 10, 20 és 30 lej.

AZ OPERA-MOZGÓ MŰSORA

Szombaton fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor:

Vasárnap fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor: Németül beszélő és éneklő hangosfilm: Bécsi valzer. Főszereplők: Gustav Fröhlich és Maria Paudler. Helyárak 10 és 20 lej. Nincs külön repülő- és segélybélyeg.

Hétfőn fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor: Kedden fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor: Szerdán fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor:

Német hangosfilm: Asszony, aki soha nem felejt. Főszereplők: Ivan Petrovich és Lij Dagover. Helyárak 10 és 20 lej. Nincs külön repülő- és segélybélyeg.

APRÓ HIRLETÉSEK

Elsőrendű házikoszt, kihordásra is, 3 fogásos ebéd 25 lej. Ugyanott 2 nő vagy férfi teljes ellátást kaphat olcsó árban. Str. F. Dávid No. 5.

Kiadó háromszobás modern lakás augusztusra, esetleg azonnalra és egy vagy kétszobás konyhás lakás azonnalra. Volt Széchenyi tér 39.

Modern ebédülő olcsón eladó. Str. Dorobantilor 43.

Egy ajurozó és endlízogép olcsón eladó. Cim: Fuchs, Szatmár, Bercsenyi u. 51. sz.

Erdélyi magaslati helyen 3 személyes családnak nyújtandó nyaralásért cserébe Budapestben adnék ellátást. Ajánlatok „Lateiner” jellegére Rudolf Mosse hirdetőbe, Arad.

Házvezetőni állást keres vagy gyermekek mellé is elmenne idősebb uriaszszony. Ért varráshoz, főzéshez (diéta), kerthez. Beszél magyarul, románul, németül. Elmenne vidékre is. Cim: Cluj, Str. Paris 34. Varrónó az udvarban.

Intelligens zsidó árvaleány ajánlkozik gyermek mellé vagy háztartás vezetésére szerén igényekkel. Szives ajánlatokat „Jó bánásmód” jellegére a kiadóba kér.

Kiadó azonnalra 3 szobás komfortos lakás, irodahelyiségnek vagy orvosi rendelőnek megfelelő 2 szoba és 1 szobából álló lakás. Naționala Biztosító, Regina Maria 6.

Megélhetést nyerne helyben és vidéken agilis könyveladók 500 lej kaucióval Lepagena, Cluj.

Szoba, konyha, speiz és üzlethelyiség kiadó. Hunyadi tér 10.

Figyelem! Ismételt figyelem! Tal kiboc... nossági... lasztóga... nem lehe... sokon. É... választóp... hogy sza... sürgősebb...

Londonb... nek tartj... szabadláb... békétagy...

Ma... ánréplől... Berlinből... amerikai... nyolcvan... hant és... közli, ho... szerencs...

Uj... kat eszkö... kolozsvár... munista... melynek... szabadfo... gatók kö... a csütör... hét letar... tőzlatott... ben egve... A közeli... kat foga... lommal o... ható, ak... ben való... záció f... eréllyel... nyomozá... a pár ná... lezések... nisták az... sztrájkba...

Folye...

és minde... kivitelbe... szit Spít... lom ucca... autót...

A foga... güket, h... rendszere... das, bak... hány, ká... mu és k... talmas a... nek — a... és épsége... Csakis e... pasztáka... meg fog... Az Odól... nál fogv... által leh... tőzését... ama fes... lyeke a...

Az új... régen) ... raelita ... jó előimá... állás be... Oly k... 1932 ju... val és ig... pályázat... lásilag, ... töltésére... tessel (... kabóló) ... Utik... jóváhag... vottnak...

HIREK

Figyelmeztetés a zsidó választókhoz! Ismételt felhívjuk a zsidó választók figyelmét arra, hogy a községek által kibocsátott fényképes személyazonosság-igazolványokkal, amelyek választóigazolványokat is tartalmaznak, nem lehet szavazni a közelgő választásokon. Eppen ezért minden egyes zsidó választópolgár tartsa kötelességének, hogy szavazóigazolványát a lehető leg-sürgősebben kiváltsa a bíróságoktól.

Gandhit szabadlábra helyezik? Londonból jelentik: Indiában valószínűleg tartják, hogy Gandhit közelebről szabadlábra helyezik, hogy megkezdje a béketárgyalásokat az angolokkal.

Mattern és Griffin amerikai óceánrepülő gépe Minszk mellett lezuhant. Berlinből jelentik: Mattern és Griffin amerikai óceánrepülő gépe Minszk-től nyolcvan kilométer távolságban lezuhant és megromlott. A távirat nem közli, hogy a pilótákkal mi történt a szerencsétlenség alkalmával.

Újabb kommunista letartóztatásokat eszközölt a kolozsvári rendőrség. A kolozsvári rendőrkészlet újabb kommunista szervezkedésnek jött nyomára, melynek sejtjei úgy a munkások, mint szabadfoglalkozásúak és egyetemi hallgatók között is elterjedtek. A rendőrség a csütörtökről péntekre virradó éjjel hét letartóztatást eszközölt, de a letartóztatottak neveit, a nyomozás érdekébe nem hozta nyilvánosságra. A közeli napokban újabb letartóztatásokat fogantat a rendőrség és ez alkalommal olyan egyének őrizetvétele várható, akiknek a kommunista szervezkedésben való részvétele a legnagyobb szenzációt fogja kelteni. A szigoranca nagy eréllyel folytatja az újabb szervezkedés nyomozását. — Itt említjük meg, hogy a pár nappal ezelőtt, a bukaresti lelepek kapcsán letartóztatott kommunista az ügyvétségi fogházban éhség sztrájkba léptek.

Felvilágítás! Tükröt

és mindenmemű csiszolt üveget legszebb kivitelben és legújanyosabb árban készít Spitzer Cluj, Str. Gh. Baritiu (Malom uca) 12.) Üvegek, asztalosok és autósoknak nagy árkedvezmény.

A fogak soha nem veszítik el fehérségüket, ha jó fogpasztával és fogkefével rendszeresen ápolják. Fogkö, foglerakódás, baktériumfészkek — amelyek dohány, kávé, tea és egyéb higanytartalmú és kémiai összetételű fogárisztalmas dolgok használata által képződnek — a fogak természetes tisztaságát és épségét rövid idő alatt tönkreteszik. Csakis egy alapos és rendszeres Odol pasztával történő fogápolás mentheti meg fogait ezen káros elváltozásoktól. Az Odol-fogpép magas colloid tartalmánál fogva abszolút oldóerővel bír — mi által lehetlenné teszi a szájuveg fertőzését — kellemetlen szagát és mindama festékanyagok lerakódásait, amelyek a fogak épségét veszélyeztetik.

Pályázat

Az ujonnan alakult Reghin (Szászregén) és Vidéke Statusquo Ante Israelita Hitközség pályázatot hirdet egy jó előmádkozó *שוהת ובוריק מוהל ומורה הוראה* állás betöltésére.

Oly kiscsaládu egyének nyujtsák be 1932 július 25-ig okmányaik másolatával és igényeik kitüntetésével felszerelt pályázatukat alulírottakhoz, kik úgy valószínűleg, mint erkölcsileg ezen állás betöltésére megfelelnek és kellő képességgel (három elismert rabbtól való kabóló) rendelkeznek.

Utiköltség egy a választmány által jóváhagyott összegben, csak a meghívottnak térítettik meg.

Dr. Weisz H. Mendel
hitközségi elnök

Reghin Cal. M. Viteazu 30

Megszűnt külföldön az osztrák silling értékelése körül mutatkozó idegesség

Az új kölcsön után nem kerül fokozottabb ellenőrzés alá az osztrák gazdálkodás

Bécs, július 8. Külföldön az osztrák silling értékelése körül mutatkozó idegesség megszűnt. Zürichben az osztrák valuta hat ponttal emelkedett.

Az osztrák jegybank a külföldre utazók által kivihető készpénz mennyiségét felére redukálta. Eddig ötszáz, most csak kétszázötven silling értékben vihető ki Ausztriából idegen valuta.

Ezzel egyidejűleg jelentik, hogy a bécsi lapok szerint alaptalan az a hír,

hogy az osztrák állami gazdálkodás az új kölcsön után fokozottabb ellenőrzés alá kerülne. Ausztria a kölcsönszerződésben semmi olyan politikai kötelezettégeket nem vállalt, amelyek tulmenének a tíz év előtti népszövetségi kölcsön jegyzőkönyveiben foglaltakon. Másrészt önként értetődik, hogy garanciákat kell nyújtani abban a tekintetben, hogy az államot a pénzügyi összeomlástól meg fogják óvni.

Nemzeti szocialista kormány alakul Hesseben. Berlinből jelentik: Darmstadtban az ujonnan választott hesseni tartománygyűlés tegnap tartotta első ülését. Werner nemzeti szocialistát választották a tartománygyűlés elnökévé. Rászavaztak a centrupártiak is. Első alelnök a centrupárti Weckler lett. Hesseben nemzeti szocialista kormány alakulása várható.

Óvakodják a fogfájástól. Ne várja meg, amíg fogfájás kinoza. Már ma meg kellene kezdenie fogainak ápolását a híres Pebecco-fogpasztával, amely évitizedek óta bevált, mint a leghatásosabb fogápolószer.

Nyári mulatságot rendeznek a kolozsvári magánalkalmazottak. Magánalkalmazotti Federáció kolozsvári helyi csoportja szombaton, július 30-án este nyári mulatságot rendeznek a Zajzon kertben. A rendezőség mindent elkövet, hogy a mulatság sikerét biztosítsa s ezért a meglepetéseknek egész sorozatát készíti el. Tombolán, táncversenyen és grafológián kívül több rendkívül érdekes műsorban lesz része a megjeleneknek. A mulatság jövedelme a munkanélküli alap gyarapítására szolgál.

Ha fáradt és izgatott, ha álmatlan ságban és gyakori félelemlézetben szenved, ha hasgörcs, mellnyomás vagy szív fájás kinoza, akkor igyék reggel éhgyomorra 1-2 pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez megszünteti az emésztési zavarok okait s elhárítja a vértúlulást. Az emésztőszervek gyógyításának több orvosánára elismeri, hogy olyan tüneteknél, melyek a tápcsatorna tartalmának önmegézéséből származnak, a Ferenc József viz kitűnően beválik. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Dollfuss beszámolt lausannei tárgyalásairól az osztrák nemzeti tanácsnak. Bécsből jelentik: A nemzeti tanács fő bizottsága tegnapi ülésén Dollfuss szövetségi kancellár beszámolt lausannei tárgyalásairól. A vitában Bauer, Strassner, Kunschak és Weber törvényhozók vettek részt. A főbizottság köszönetet szavazott a kancellárnak fáradozásaiért.

A francia szenátus nem fogja meg szavazni a nők választójogát. Párizsból jelentik: A szenátus bizottság elé utalta vissza a nők választójogáról intézkedő s a kamara által már elfogadott törvényjavaslatot. Nem hihető, hogy a szenátus megszavazná a nők választójogát.

Csökken a munkanélküliek száma Németországban. Berlinből jelentik: A munkanélküliek száma június második felében 93 ezerrel 5 és félmillióra csökkent Németországban.

A leszerelési és jóvátételi konferenciák nagyjelentőségű eseményei is eltörpülnek a július 10-én, vasárnap d. u. megtartandó Somér kertjének ünnepély mellett. Az ünnepély d. u. 5 órakor gyermekdelutánál kezdődik, melyen szeszáción program, gyermek és felnőttek részére egyaránt. Este 8 órától reggelig tánc a Young Boys Band Jazz kitűnő zenéjére. Ne felejtsük el! Július 10-én, vasárnap d. u. a Zajzon kertben (Motilor 30.) Somér kertjének ünnepély.

Rav Fischmann előadása a nagy templomban. Folyó hó 9-én, szombat délután 5 órakor nagyszabású beszédet tart Rav Jehuda Léb Fischmann (Jeruzsálem), a Mizrach Világszervezet illusztris vezére a Papp ucai orthodox nagy templomban. A kiváló tudós előadása iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg a kolozsvári zsidóság körében.

Sammy Cohen a háremben című ötletes zsidótárgyú vígjáték kerül bemutatásra az Építőmunkás-mozgóban. Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor. Hétfőn, szerdán 6 és 8 órakor. Műsor előtt a legújabb Fox Híradó. Főszereplő Sammy Cohen, a Foxgyár leghíresebb zsidó komikusa. Iwan Linow és Jack Petrik. Következő film a Hollywoodi esküvő.

Az átlagosnál sokkal jobb az idén a búzatermés Németországban. Berlinből jelentik: Németországban ebben az évben, a háború után első ízben függetlenül kenyérelállítás terén a külföldtől, mert a termés az átlagosnál sokkal jobb s importra alig lesz szükség.

Az Egyesült államok kincstári hivatala két és fél évi moratóriumot engedélyezett Görögországnak. Newyorkból jelentik: A lapok közlik a hírt, hogy az Egyesült Államok kincstári hivatala a Görögországnak esedékes tartozásainak fizetésére két és fél évi moratóriumot engedélyezett. Hivatalos helyen hangoztatják, hogy Görögországnak adott haladék más államok részére precedensül nem szolgálhat.

Emelkedett a font árfolyama a newyorki tőzsdén. Newyorkból jelentik: A font a tőzsdén emelkedett. Árfolyama 3.57 és egynolcad. Az emelkedést annak tulajdonítják, hogy az idegen tőkék kiáramlása megszűnt az angol jegybank kamatlábjának leszállítása következtében.

KITUNÓ DOHÁNY
ELEGÁNS DOBOZ
MÉRSÉKELT ÁR

.....Az új cigarettá neve **SPORT** amelyet azonnal ki kell próbálnia. Ha a trafikos átadja Önnek a dobozt, azonnal észre fogja venni, hogy valami egészen újszerűvel van dolga. Az első cigarettá meg fogja erősíteni ezt a benyomását, az ár pedig még vonzóbbá fogja tenni e dobozt. A Sport cigarettát nagy gondossággal gyártották; a dohány nem hull ki a cigarettából. Próbálja ki még ma a Sport szivarkát.

20 PARAFÁ SZOPOKÁS CIGARETTA
24 LEI

NAPRÓL NAPRA

Newyorki jelentés szerint Anita Loos, a „Szókék előnyben” c. regény szerzőjének új regényét, amely vöröshaju asszonyokról szól, filmre viszik Amerikában Joan Harlow és Chester Morris főszereplésével.

A tegnap elsüllyedt Prometheus francia buvárhajó 55 m. mélységben fekszik a víz felszíne alatt. A mentőakció még nem vezetett sikerre. A lapok szerint a tengeralattjáró hihetetlen gyorsasággal merült alá, úgy, hogy alig hihető, hogy a személyzetből bárki életben lenne. A Prometheus egyébként próbatúron volt a csatornában. A hajóépítő, Schneider-Creuzot még át sem adta a tengerészeti kincstárnak s ezért a hajón a gyár több mérnöke és szakmunkása is ott tartózkodott a katasztrófális süllyedéskor.

A délnyugatbajorországi Algäuban nagykiterjedésű területen hatalmas jégveres pusztított. Több helyütt 20-30 centiméter magasan állott a jég. A mezőgazdaság kára meghaladja az egymillió márka értékét.

Tekla Damazuk fiatal montreali varrónő varrás közben hirtelen rosszullettől lefordult székéről s a kezében volt tüje a szívébe fúródott. A varrónő hóna pokig élet-halál között lebegett, míg F. Scrimger híres sebész egy vágással megnyitotta mellét és ujjaival a tüst kihúzta a szívből.

A magyar válogatott uszók és vízilózők a Bременen megérkeztek Newyork kikötőjébe. Fogadtatásukra megjelent az amerikai atlétikai szövetség főtitkára is. A bevonulási utvonalon leállították a forgalmat s a közönség éljenezte a magyar sportembereket. Az olimpiások tegnap Newyorkban már tréningbe is állottak.

A bécsi Népopera vasárnapról kezdve a szabad éjjel fog előadásokat tartani. Előadják a Carment. Pillangókisasszonyt, Parasztbecsületet, Bajazzókat és a Cigánybártót.

MAGYAR SZINHÁZ

Kedden, július 12-én este 9 órakor

BERKY LILI

Gózon Gyula és Harsányi Zsolt fellépésével

RÉGI KOLOZSVÁRI EST

Szász Endre jubileumi estje

Rendes helyárak! Jegyek válthatók a Magyar Színház pénztáránál, az Ellenzék és Lepage könyvkereskedésében

Szereti Ön ?! akkor vásároljon a **Sándor** cégénél, Piata Unirii 9. márkás harisnyát, fűrdőruhát (v. Mátyás király-tér)

UJ KELET Legújabb hírek

Négy választás — négy kormánygyőzelem

Romániában kormány még nem bukott el választásokon. Érdekes kimutatás a legutóbbi négy választásról

Bucuresti-Bukarest, július 8. (Az Uj Kelet tud.) A Cuvantul című lap mai számában pályázatot hirdet a július 17-i képviselő választások eredményének eltalálására. A lap leközi a választáson résztvevő pártok listáját és felszólítja olvasóit, hogy vegyenek részt a versenyen, amelynek résztvevői július 15-ig meg kell hogy jósolják, mely pártok és hány mandátummal fognak ebben az évben bekerülni a kormányba. Az első díj 25 ezer, a két második díj 5—5 ezer lej, ezenkívül 10 darab ezer lejes harmadik díjat osztanak ki.

Tanulságos statisztikák

Ezzel az érdekesnek ígérkező versennyel kapcsolatosan tájékoztatás céljából leközi a Cuvantul, a jelenlegi választási törvény alapján eddig rendezett négy választás eredményeit. 1926-ban Averescu marsall, 1927-ben Bratianu Jonel liberális pártja, 1928-ban a nemzeti parasztpárt, 1931-ben pedig a Jorga—Argetoianu kormány rendezett választásokat. Az eredmények a következőképpen alakultak:

1926. május 25.

antiszemita liga	10 mandátum
néppárt	292
nemzeti parasztpárt	69
liberálisok	16

Mondanunk sem kell, hogy a néppárt nagy népszerűségében fantasztikus választási visszaélések játszottak közre. Misem jellemzőbb erre, minthogy a mikor a következő évben 1927 július 7-én Bratianu Jonel vezette le a választásokat, a néppárt egyetlen mandátumhoz sem jutott, viszont a liberálisok nem kevesebb erőszakkal még több mandátumot biztosítottak maguknak. Ime az eredmény:

1927. július 7.

liberálisok	318
nemzeti parasztpárt	54
magyar, német kisebbségi blokk	15 mandátum

Az első szabad választásokat 1928-ban a nemzeti parasztpárt rendezte és nagy népszerűsége révén a mandátum száma tekintetében felülmulta elődjét.

1928. december 12.

Nemzeti parasztpárt	348
liberálisok	13
Magyart Párt	16
Lupu	5
Averescu, Jorga	5 mandátum

A nemzeti parasztpárt mandátumai között mindenestre ott szerepelnek a német és a Zsidó Párt képviselői. Két és fél évig tartott a szabadon választott

Már megjelent az 1932-1933 évi új zsidónaptár

és mindennemű zsidó könyv, Talcszek, valamint rituális cikkekről a legolcsóbb árjegyzék. Kérjen ingyen példányt.

Anton Rosenzweig

Cluj, Zsidó-könyvkereskedő cégtől

Dumping árak!

ROYAL szálló

Satumare, vis a vis de gară

Egy udvari szoba 30 lei

Egy uccai szoba 40 lei

Tiszta és pontos kiszolgálás. Baksis nincs

parlament. Következett 1931 nyarán a meglepetések Jorga-Argetoianu kormánya, amely a választásokon a nemzeti egység jele alatt vett részt.

Es legutóbb

1931. június 1.

nemzeti egység (Jorga, Argetoianu, liberálisok, konzervatívok, professzionális testületek)	209
nemzeti parasztpárt	30
georgisták	12
Averescu	10
Magyar Párt	10
antiszemita liga	8

Lupu	7
szociáldemokraták	7
Stere és kamatellenesek	6
kommunisták	5
Zsidó Párt	4 mandátum

A kommunisták kizárásával a Jorga parlamentben a mandátumok elosztása körül bizonyos eltérések történtek. Két igazság szűrődik le az eddigi választások tapasztalataiból: az, hogy az uralmon lévő párt mindig megszerzi magának a többséget és hogy az ellenzéken mindig a nemzeti parasztpárt tudta magának a legtöbb mandátumot kiharcolni.

Tízmilliárdos adósság zúdult az államra a konverzió miatt

Bucuresti-Bukarest, július 8. (Az Uj Kelet tud.) Az Unversul mai számában újabb igen érdekes kimutatást közöl a konverzióról. A törvény értelmében az állam köteles a Banca Nationala kártalanítani azokat a veszteségeket, amelyek a bankot visszleszámitolt mezőgazdasági váltók konvertálása következtében érik. Az utóbbi évek során a Banca Nationala körülbelül tízmilliárd lej értékű mezőgazdasági váltót visszleszámitolt. Ezeknek adóssái most valamennyien konverziót kértek és így a zállam körülbelül tízmilliárd lejjel lett a Banca Nationala adósa. Az erdélyi megyék ebben az igen érdekes táblóban a következő összegekkel szerepelnek: Alsófehér: 683 ezer 630 lej (4), Arad: 250 millió (402), Besztercenaszód 52 millió 567 ezer 313 (265), Brassó: 37 millió 393 ezer (39), Cluj: 306 millió 96 ezer 111 lej (305), Szamos: 135 millió (381), Hunyad: 68 millió 442 ezer 946

(80), Nagyiküllő: 81 millió 809 ezer 880 lej (142), Fogaras: 8 millió 657 ezer 489 lej (39), Krassó: 72 millió (80), Csik: 17 millió 305 ezer 942 lej (64), Udvarhely: 66 millió 582 ezer 756 lej (245), Szörény: 13 millió 150 ezer 868 lej (48), Szatmár: 153 millió (383), Háromszék: 86 millió 653 ezer 645 (221), Szeben: 16 millió 604 ezer 385 lej (50), Máramaros: 35 millió 692 ezer 643 lej (182), Szilágy: 323 millió 134 ezer 979 lej (129), Torda: 99 millió 71 ezer 448 lej (171).

Az Unversul többek között azt is megjegyzi, hogy az erdélyi megyékben a tartozások javarésze kisebbségeket terhel. Ettől a hamis beállítástól eltekinthetve, az Unversulnak igaza van abban, hogy az ország még hosszú évekre dekig fogja a fejteltenül összeállított konverziós törvény következményeit nyögni.

Filderman százezer lejjel bevonult Máramarosszigetre, ahol méltó módon fogadták az Uniunea vezérét

Sighet—Máramarossziget, július 8. (Az Uj Kelet tud.) Ma délután a gyors szál Máramarosszigetre érkezett V. Filderman az UER elnöke, akit a pályaudvaron hatalmas plakát fogadott a következő felirással:

„Filderman ur, reméljük, most már meg fogja ejteni az elszámolást a borsai károsultak részére, ön által gyűjtött négy százezer lejről!”

Filderman megérkezése után nyomában felkereste Ponorán közjegyzőt és általa felhívást intézett dr. Fried Ábrahámhoz, a zsidó lista második jelöltjéhez, amelyben felelősségre vonja a sziget zsidóság vezetőjét, hogy nyilvános gyűléseken tett kijelentéseiben azt állította, hogy ő, Filderman, négy százezer lejt gyűjtött a borsai tűzkárosultak javára és az összegről mindmáig nem számolt el. Felhívásában Filderman kife-

lenti, hogy nem ő, hanem a bukaresti hitközség gyűjtötte a pénzt. És hogy a borsai zsidók ne szűkölködjének, még ez év elején százezer lejt utalt át, most pedig, hogy megmutassa mennyire együttérző a borsai zsidókkal és mennyire szíven veseli sorsukat újabb százezer lejt hozott magával és azt szét fogja osztani a borsai zsidók között.

A máramarosszigeti zsidóság körében óriási meglepetést váltott ki Filderman immorális fellépése. Az emberek csak arra kíváncsiak, miért kellett két évig várnia a borsai zsidók részére gyűjtött pénzzel,

hogy most, amikor képviselőjelölt így vásárolja meg a bukaresti hitközség által, a leégett borsai házak felépítésére gyűjtött pénzzel a zsidó szavazatokat.

A Nagyváradon fennálló zsidó liceumba,

gimnáziumba és társulati kereskedelmi iskolába járó zsidó vidéki növendékek a legmegfelelőbb elhelyezést nyerhetik a negyedik éve fennálló

NAGYVÁRADI ZSIDÓ FIU-INTERNÁTUSBAN

Szigoruan kóser ellátás, tanulmányi felügyelet. Olcsó díjak. Prospektust kívánatra küld az igazgatóság, Oradea, Str. Delavrance 17.

Erre is csak Filderman képes. De nem számol azzal az UER vezéré, hogy itt közelebb vannak az emberek Európához, mint a regátban? Hogy itt létezik még néhány csepp abból, amit morálnak, becsületnek neveznek? Vagy csakugyan azt hiszi, hogy meg lehet vásárolni pénzzel azoknak lelkiét és meggyőződését, akik a legnagyobb nyomorban, a legnagyobb üldözöttség közepette, testükkel, vérukkal védtek meg népi becsületüket és a tiszta, minden szennytől és immoralitástól mentes zsidó népi politikát?

Nem, Filderman ur! Kár azért a sok pénzért. A borsai zsidók jól tudják, hogy ki építette fel hajlékaikat, ki gyűjtötte össze azt a sok pénzt, amely egy pillanattal sem pihent választási üzletekre beállított pénzkazettákban, amelyből senki sem kovácsolt politikai tőkét, de amelyből nyomban felépítették az üszkös romok helyére a hajléktalanok házákat, otthonát!

Máramaros minden zsidója tudja ezt. És tudja azt is, hogy milyen szemérmelen az a nyilatkozat, amelyet ön minap az egyik erdélyi magyar lapban tett közvé és amelyben egészen szemérmetlenül azt állítja, hogy ön építette fel Borsát. Talán a regáti zsidók által gyűjtött négy százezer lejből, amelyet mostanig tartogattak ezekre a választásokra, míg az erdélyi zsidók csakugyan elvégezték az ujjáépítés munkáját? Vagy talán most, ebből a százezer lejből akarja utólag felépíteni azt, amit már mások felépítettek?

Máramaros zsidó népe felelni fog önnek ezekre a kérdésekre.

Sighet, július 8. A választási harcokban egész Máramaros megyében rendkívül kiéleződött a hangulat. Az emberek csoportokban tárgyalják a politikai eseményeket és a lakosság minden rétegében felháborodással regisztrálják Fildermannek a korrupt korszakát. Különösen elítélik azokat a szegény, nincstelen zsidókat, akik kényszerültségükben eladták magukat Fildermannek.

A többi politikai pártok között is éles a harc az egész választási fronton. Egymás ellen marakodnak és nagy erőfeszítésekkel próbálják biztosítani pozícióikat. Mintegy 13 listát tettek le a képviselőválasztásokra Szigeten.

Élénk agitáció előzi meg a július 11-én tartandó ifjusági közgyűlést

Cluj-Kolozsvár, július 8. A Zsidó Párt kolozsvári ifjusági szekciójának f. hó 11-én a neolog elemi iskola nagytermében megtartandó tisztújító közgyűlést már is a legnagyobb érdeklődés előzi meg. Igen élénk propaganda folyik a különböző ifjusági szervezetek keretein belül a közgyűlésre való minél nagyobb tömegek megmozdításának az érdekében. Ugyanis, tekintettel arra a mindinkább fokozódó fontosságra, amelyet az ifjusági szekció a zsidóság politikai életében elfoglal, az összes ifjusági alakulatok törekvése arra irányul, hogy a választandó új vezetőségben a kellő számban legyenek képviselve és ezáltal a kivetendő politikai irányzatra megfelelő befolyást gyakorolhassanak. Ezzel az általános és minden réteget magába foglaló demokratikus jelleggel kívánja az ifjusági szekció azt biztosítani, hogy minden ifjuságot érintő probléma és sérelem kellő mérlegelés és figyelem tárgyat képezze. Míután a politika egyik előfeltétele az ifjuság igazságtalanság problémáinak megoldása, minden kétséget kizáróan egyetlen zsidó ifju sem fogja elmulasztani a kínáló alkalmat, hogy az őt közvetlenül érdeklő kérdések megvitatásánál s részben elintézésénél, jelenlétével is megpróbáljon a Zsidó Párt politikai irányvonalára oly befolyást gyakorolni, amely az ő speciális sérelmeinek és érdekszférájának is a leginkább megfelel.

A gyűlés szónokai dr. Kertész Jenő, Klejn Eljáhu rabbi, Jámor Ferenc, dr. Dénes László, Hermann Dezső és Grün Izsák.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10. sz. Telefón 9-77.

Taxa plătii No. 2 da Ba Telef. Havo cvre 6 földre félév detése KELE zsidós keink rás me

Szász A kise ségek re telesen Szász tolla hus rost és jubileum les tehet lejtett p dennapi magát a Az ujs hála ez gasba, ak vetet, ak vetel és maga éle szerény egyforma és erkölcs kása. Az ujs Szász En Aki itt mire vi Szász En nyugodta fojtják eg és igazság és milder vát. Nagyom len adóss köszöntő Ezer ki Még me nei megg eredménye konferenc a táviró. A világi lékezeti h mellől e ágyuból o kilométern parkjában Meg kel romboló cé haladás az az örömet egész kult egyezés sil Sőt vala az ilyen t tikussá tes tén elért e Ha a pár nyul, ha N szerü, mes török a fej szeg nacioz párolgni a igazságkere problémákka gal szembe Ma már fejlődés ör lömmal, m Ez az ira mi fejlődés összhangba erkölcsi ha mint a csig Lausanne létre, abba gazdasági e éppoly radí het intézni, Viszont ágyuk gig bzenyitani, csen komo több az az ágyukat szo A lausan berek civiliz A táboroz lat mellett s a kulturális borkok az dásnak val száz kilomét kilométerre v Már pedig boldogságba hogy végleg megértés sze Vagy egy kettő kizárja